

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Բռնութեան Սպառնալիքները Տեղ Պետք Զէ Ունենան Հայաստանի Մէջ

Արցախի Հերոսի կոչումին արժանացած, մինչեւ վերջերս Արցախի Հանրապետութեան Ազգային Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղարի պաշտօնը վարող, իսկ ներկայիս Արցախի նախագահի պաշտօնին համար թեկնածուները առաջադրած՝ Վիթալի Բալասանեան՝ հրապարակային իր յաճախակի ելոյթներով կը շարունակէ ապականգն մեր գոյգ հանրապետութիւններու ներքաղաքական մթնոլորտը ու վտանգել ներքին միասնականութիւնը:

Ստեփանակերտի մէջ իր ունեցած մամուլի ասուլիսին ան դարձեալ անհիմն մեղադրանքներ հնչեցուց Նիկոլ Փաշինեանի հասցէին՝ Հայաստանի վարչապետը նմանցնելով Հիթլերին, զինք կոչելով՝ «դաւաճան», «օտար գործակալ», «Ալիեւի հետ մեղսակից» եւ այլ ծանր յանցանքներու մէջ:

Բալասանեանի այս որակումները կը յաջորդէին օրեր առաջ անոր կատարած նոյնանման սակայն ակելի ծանրակշիռ ու վտանգաւոր մէկ այլ յայտարարութեան ուր ան ըսած էր. «2016 թուականին ներեցինք այդ ահաբեկիչներին (ակնարկը Սասնայ Օճերու գործողութեան մասին է), հիմա յայտարարում եմ, որ ֆիզիկապէս ոչնչացնելու ենք նրանց, ովքեր կը փորձեն ոտնձգութիւն անել իմ, մեր ժողովրդի, մեր պետութեան, պետականութեան, սահմանների, Արցախի իշխանութիւնների նկատմամբ»: Այս հարցազրոյցի տեսագրութիւնը այժմ կը քննուի Հայաստանի Ազգային Անվտանգութեան Օճերու կողմէ, նկատի ունենալով որ հոն կան յստակ սպառնալիք ժողովրդի ծայրերով ընտրուած երկրի ղեկավարի հասցէին:

Բալասանեանի յայտարարութիւնները ըստ երեւոյթին քաջալերած են Արցախեան պատերազմի մէկ այլ մասնակից՝ «Թալին» ջոկատի հրամանատար Սարգիս Կարապետեանին, որ ըսած է. «ԱԿԵԼԻ ԼԱԻ Է ԹՈՒՐԵՐԻ ԶԵՆՔՈՎ ԿՈՏՈՐՈՒԵՆՔ, ՔԱՆ ՆԻԿՈԼԻ ԶԵՆՔՈՎ ՓՐԿՈՒԵՆՔ: ՎԱՐԶԱՊԵՏ ՆԻԿՈԼ ՓՈՇԻՆԵԱՆՆ ԱԿԵԼԻ ՎՏԱՆԳԱԻՐ Է, ՔԱՆ ՕՍՍԱՆԵԱՆ ԲՈԼՈՐ ԲԱՆԱԿԱՆԵՐԸ ՄԻԱՍԻՆ ՎԵՐՅՐԱՑ»: Թրքական բանակի Սուրիա ներխուժման օրերուն նման ելոյթներով հրապարակ եկողները երեւի չեն անդրադառնար իրենց խօսքերու ծանրութեան ու հաւանական հետեւանքներու մասին:

1999-ին Հոկտեմբեր 27-ի ահաբեկչութեան 20-ամեակի նախօրեակին, «ֆիզիկական ոչնչացման» մասին յայտարարութիւններուն պէտք է մօտենալ շատ լրջօրէն: Արդարեւ Ազգային ժողովի վրայ յարձակման

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՅԱՆՃՆԱԺՈՂՈՎՂ ԴՐԱԿԱՆ ԿՐԳՆԱԿԱՆ ԳՆԱԿԱՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈՒԽՈՒՆՆԵՐԸ

Վենետիկի յանձնաժողովը իր նիստերէն մէկուն ընթացքին

Հայաստանի մէջ դատական բարեփոխումներու փաթեթին մէջ ընդգրկուած առաջարկներու գերակշիռ մեծամասնութիւնը կը համապատասխանեն եւրոպական չափանիշներուն եւ կը նպաստեն քորուփցիայի դէմ պայքարին՝ առանց սպառնալու դատական իշխանութեան անկախութեան, եզրակացու-

ցած են եւրոխորհուրդի վենետիկի յանձնաժողովի փորձագէտները այս շաբաթ հրապարակած կարծիքին մէջ: Այդուհանդերձ, անոնք ընդգծած են, որ Սահմանադրական դատարանի որոշ դատաւորներու վաղաժամ պաշտօնաթողութեան առա-

Շար.ը էջ 5

ՍԴՀԿ ԽԱՏՕՐԷՆ ԿՐ ԴԱՏԱՎԱՐՄԵՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՍԱՆՃԱԳԵՐԾԱԾ ԶԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒՅԻՆՆԵՐԸ

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը խատուէն կը դատապարտէ Թուրքիոյ սանձագերծած զինուորական գործողութիւնները Սուրիոյ հիւսիսային տարածքէն ներս՝ ապահովութեան գօտի մը ստեղծելու կեղծ պատրուակով: Սուրիոյ պատերազմի առաջին իսկ օրէն՝ ամենաճայրայեղ զինեալ խմբաւորումները հովանաւորելով, պատասպարելով եւ զինելով, Թուրքիոյ իշխանութիւնները անմիջական պատասխանատուութիւն կը կրեն այն իրավիճակին համար, որ անոնք այսօր կը փորձեն իբրեւ թէ դարմանել:

Խիստ մտահոգիչ է նաեւ այն հանգամանքը, որ միջազգային օրէնք ու իրաւունք ոտնահարող այս յարձակումը տեղի կ'ունենայ ԱՄՆ ներկայ վարչակարգի անթաքոյց համաձայնութեամբ՝ անտեսելով մարդկային ու նիւթական այն ծանր զինը, որ հերթական անգամ տարածաշրջանի բազմազգ ու խաղաղ բնակչութիւնը պիտի անկասկած վճարէ:

Ս.Գ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութիւնը իր գորակցութիւնը կը յայտնէ Սուրիոյ հիւսիսային շրջանի մէջ ապրող բոլոր ժողովուրդներուն եւ կոչ կ'ունի միջազգային ընտանիքին եւ խաղաղասէր ուժերուն, առաւելագոյն ճնշում գործադրելու՝ նոր Օսմանեան խալիֆայութիւն վերականգնել փորձող երտողանի վարչակարգին վրայ, որպէսզի անմիջապէս դադարեցնէ այս ներխուժումը, կանխելու համար մարդկային նոր ողբերգութիւն մը:

Ս.Գ.Հ.Կ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
Հոկտեմբեր 11, 2019

ԱԼԻԵՆ. «ԶԱՆԳԵՂՈՐԻ ՓՈՒՏԱՆԳՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՅԱՆԳԵՑՈՒՄ ԵՐ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՅԱՆԳԵՑՈՒՄ ԵՐ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՅԱՆԳԵՑՈՒՄ ԵՐ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻՆ»

«Զանգեղուրի փոխանցումը Հայաստանին» յանգեցուց թրքական աշխարհի աշխարհագրական պառակտման, Պաքուի մէջ թրքական խորհուրդի նիստին յայտարարած է Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը:

«Մենք նարաւորը կ'ընենք Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութիւնը ապահովելու համար», - նոյն նիստին յայտարարած է թուրքիոյ նախագահ Էրտողանը՝ յաւելելով. - «Ատրպէյճանական տարածքներու գրաւման հետեւանքով մէկ միլիոնէ աւելի մարդ այսօր փախստականի կեանքով կ'ապրի»:

Ատրպէյճանի մայրաքաղաքին մէջ տեղի կ'ունենայ թրքական խորհուրդի 7-րդ զագաթնաժողովը, որուն մասնակցելու համար Պաքու ժամանած են այդ կազմակերպութեան անդամ երկիրներ թուրքիոյ, Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Ուզպէստանի նախագահները, ինչպէս նաեւ Հունկարիոյ վարչապետը, որուն ղեկավարած երկիրը ունի դիտորդի կարգավիճակ:

Ալիեւը իր ելոյթին մէջ ըսած է. - «Ինչպէս գիտէք, Նախիջևանն անջատուած է Ատրպէյճանէն: Մեր միջեւ պատմական ատրպէյճանական Զանգեղուրն է, որու փոխանցումը Հայաստանին յանգեցուցած է թրքական աշխարհի աշխարհագրական պառակտման»:

Ան նաեւ յայտարարած է, թէ «ատրպէյճանական տարածքներուն մէջ» Հայաստանը «կ'ոչնչացնէ մզկիթները», եւ այդ պատճառով Հայաստանը չի կրնար համարուիլ իսլամական աշխարհի բարեկամ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿՐ ԴԱՏԱՎԱՐՄԵՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԵՐԽՈՒՇՈՒՆԸ ՍՈՒՐԻԱ

Հայաստանը կը դատապարտէ Սուրիոյ հիւսիս-արեւելեան շրջանին մէջ թուրքիոյ կողմէ իրականացուող ռազմական ներխուժումը: Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը կառավարութեան նիստի ժամանակ գործողութիւնը ապօրինի որակած է, միջազգային հանրութեան կոչըրած գործուն միջոցներ ձեռնարկելու՝ այդ գործողութիւնը դադարեցնելու եւ թուրքիոյ սահմանի երկայնքով Սուրիոյ քաղաքացիներու, այդ շարքին՝ ազգային փոքրամասնութիւններու եւ անոնց իրա-

ԼՈՒՐԵՐ

Նիկոլ Փաշինեան Զանդիպատ Է Բակո Սահակեանի Զետ

Երեւանի մէջ տեղի ունեցած է Լեւոնային Ղարաբաղի նախագահ Բակո Սահակեանի եւ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հանդիպումը: Այս մասին կը տեղեկացնէ Արցախի նախագահի պաշտօնական կայքէջը:

«Քննարկուել է տարբեր ոլորտներում հաջկական երկու պետութիւնների փոխգործակցութեանը վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ», - ըստած է հաղորդագրութեան մէջ:

Հայաստանի վարչապետի տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութիւնը կը տեղեկացնէ, որ Նիկոլ Փաշինեանը իր խօսքին մէջ նշած է. «Կարելոր է համարում մեր պարբերական հանդիպումները եւ շփումները: Ի հարկէ, հանրութիւնն ալ հանդիպումներից ու շփումներից ոչ բոլորի մասին է տեղեկանում, որովհետեւ մենք գործնականում անընդհատ կապի մէջ ենք եւ անընդհատ տարբեր հարցերով քննարկումներ ենք ունենում: Այսօրուայ քննարկումն էլ

կարծում եմ, կարելոր է, վերջին շրջանում տեղի ունեցած մի շարք հանդիպումների, քննարկումների արդիւնքները եւ տպաւորութիւնները Ձեզ հետ կիսելու առումով: Այնպէս որ, շատ ուրախ եմ Ձեզ տեսնելու համար»:

Արցախի նախագահ Բակո Սահակեանն ալ իր հերթին ըսած է. «Ինչպէս կարգն է այս հանդիպումների ժամանակ քննարկել, տեղի են ունեցել մի շարք իրադարձութիւններ, նշանաւոր իրադարձութիւններ, եւ այդ ամէնի մասին եւ Ձեզ տեղեկութիւններ կը հաղորդեմ: Եւ այս կարգի հանդիպումների ժամանակ մենք ի մի ենք բերում նախորդ ժամանակաշրջանի աշխատանքները եւ նախանշում յաջորդ մեր առաջադրանքները: Շատ ուրախ եմ հանդիպման համար»:

Վարչապետի պաշտօնական կայքէջը կը տեղեկացնէ, որ «Նիկոլ Փաշինեանը եւ Բակո Սահակեանը քննարկած են Հայաստան-Արցախ կապերու զարգացման եւ ամրապնդման վերաբերող հարցեր»:

Մինսքի Խումբի Զամանախազահները Ժամանած Են Երեւան

Երեւան ժամանած ԵԱՀԿ Մինսքի խումբի համանախագահներ Իկոր Փոփովը, Էնտրիւ Շոֆերը, Ստեֆան Վիսքոնթին եւ ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնակազմի ներկայացուցիչ Անճէյ Քասպիշիլը ընդունած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը:

Վարչապետը եւ համանախագահները քննարկած են Լեւոնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի խաղաղ կարգաւորման գործընթացին վերաբերող հարցեր: Կողմերու միջեւ վստահութեան ամրապնդման ծիրէն ներս ընդգծուած է հրադադարի ռեժիմի ամրապնդման ուղղու-

թեամբ քայլերու ձեռնարկման կարեւորութիւնը:

Անդրադարձ եղած է ժողովուրդները խաղաղութեան նախապատրաստման անհրաժեշտութեան եւ անոր ուղղուած քայլերուն, ըսուած է Հայաստանի վարչապետի աշխատակազմի տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան հաղորդագրութեան մէջ:

Նախօրէին Մինսքի խումբի համանախագահները ընդունած է արտաքին գործոց նախարար Զոհրապ Մնացականեանը:

Զայ Ժողովուրդը Թոյլ Զի Տար Արցախի Մէջ Նոր Վայրագութիւններու ԱԳՆ

Ատրպէյճանի կողմէ Լեւոնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգաւորման Մարաղայի տարբերակի խրախուսումը կը բացայայտէ Ատրպէյճանի ղեկավարութեան իրական մտադրութիւնը՝ ժողովուրդները նախապատրաստել ոչ թէ խաղաղութեան, այլ ուրիշ ժողովուրդներու նկատմամբ բռնութեան իրականացման: Այս մասին Հոկտեմբեր 14-ին լրագրողներու հետ հանդիպման ժամանակ ըսած է ՀՀ ԱԳՆ մամուլի խօսնակ Աննա Նադրալեանը՝ անդրադառնալով Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի յայտարարութեան:

«Ցանկանում եմ անդրադառնալ Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի յայտարարութեանը, որը նա արել է մի քանի օր առաջ, մէջբերում եմ՝ «տարածքների ազատագրումից յետոյ դրանք կը վերականգնուեն, ինչպէս եղաւ Արցախի Շիխարի բնակավայրի հետ»:

Սա մէջբերում էր նրա ուղիղ խօսքից: Շիխարիը Լեւոնային Ղարաբաղի Մարաղա գիւղն է: Ատրպէյճանի նախագահը յիշատակում է Լեւոնային Ղարաբաղի երբեմնի ծաղկուն, ամբողջութեամբ հայկական, 5 հազար հայ բնակչութիւն ունեցող Մարաղա բնակավայրը, որի բնակչութիւնը 1992 թուականին ոչնչացուել է Ատրպէյճանի զինուած ուժերի կողմից, իսկ բնա-

կավայրը մինչեւ այս պահը շարունակում է մնալ Ատրպէյճանի գրաւման տակ: Այժմ Ատրպէյճանի նախագահը ի լուր աշխարհի նշում է, որ այդ բնակավայրը վերակառուցուել է եւ բնակեցուել է ատրպէյճանցիներով: Յատկանշական է, որ Ատրպէյճանի նախագահի կողմից այս յայտարարութիւնն արուում է Լեւոնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի կարգաւորման ատրպէյճանական մօտեցման ծիրից ներս եւ ներկայացուում է որպէս լուծման լաւագոյն տարբերակ եւ տեսլական»,- նշած է Նադրալեանը:

Ան շեշտած է, որ իրականութեան մէջ այս տեսլականի ներկայացումը ի ցոյց կը դնէ, որ Ատրպէյճանի մօտեցումը այն է, որ ան կը ցանկայ Արցախը առանց իր բնիկ ժողովուրդի եւ բնակչութեան: «Խնդրի կարգաւորման Մարաղայի տարբերակի խրախուսումը բացայայտում է Ատրպէյճանի ղեկավարութեան իրական մտադրութիւնը՝ ժողովուրդներին նախապատրաստել ոչ թէ խաղաղութեան, այլ ուրիշ ժողովուրդներին նկատմամբ բռնութեան իրականացման: Սա առաւել ընդգծում է Արցախի ժողովրդի ֆիզիքական, գոյութեան անվտանգութեան հարցի նկատմամբ մեր առաջնահերթութիւնը»,- ընդգծած է Աննա Նադրալեանը:

Շահագրգռուած Ենք Վրաստանի Զետ Կերտել Ռազմավարական Զարգացման Տեսլական. Նիկոլ Փաշինեան

Նիկոլ Փաշինեան եւ Վրաստանի վարչապետ Կերտիլ Կախարիա Երեւանի մէջ կայացած հանդիպումի ընթացքին

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը հանդիպած է պաշտօնական այցով Հայաստան գտնուող Վրաստանի վարչապետ Կերտիլ Կախարիայի հետ:

Նախ տեղի ունեցած է դիմաւորման պաշտօնական արարողութիւնը, որմէ ետք կայացած է երկու երկիրներու վարչապետներու առանձնազրոյցն ու ընդլայնուած կազմով հանդիպումը:

«Կարելոր է արձանագրել՝ երկուստեք համոզուած ենք, որ այսօրուայ բանակցութիւնների արդիւնքում մեր երկրների յարաբերութիւններն էլ աւելի են լաւանալու: Եթէ ինձ հարցնեն, թէ որոնք են իմ վարչապետութեան մէկուկէս տարիների ձեռքբերումները, ապա առաջին հերթին կը նշեմ Վրաստանի հետ նոր մակարդակի յարաբերութիւնների ձեւաւորումը: Միաժամանակ համոզուած եմ, որ մեր աշխատանքների արդիւնքում երկկողմ համագործակցութիւնը շատ աւելի կը զարգանայ», - նշած է Նիկոլ Փաշինեանը:

Ըստ վարչապետի տեղեկատուութեան եւ հասարակայնութեան հետ կապերու վարչութեան, Վրաստանի վարչապետը իր հերթին նշած է. «Ինձի համար մեծ պատիւ է պաշտօնական այցով գտնուել Հայաստան: Մենք մեծ պատասխանատուութիւն ունինք մեր նախնիներու առաջ, որոնք դրած են մեր երկիրներու ու ժողովուրդներու

բարեկամութեան հիմքը: Կը ցանկամ հաւատաստել, որ մեր յարաբերութիւններն ալ աւելի կը խորանան մեր կողմէ ստանձնած պարտաւորութիւններու կատարմամբ, ինչը կ'անդրադառնայ նաեւ մեր քաղաքացիներուն վրայ: Հակառակ անոր, որ երկուստեք մեր յարաբերութիւնները կը գնահատենք բարձր, սակայն մենք տնտեսութեան, մշակույթի եւ միւս ոլորտներուն մէջ կապերը զարգացնելու լաւ հնարաւորութիւններ ունինք»:

Առանձնազրոյցի ընթացքին զրուցակիցները անդրադարձած են հայ-վրացական յարաբերութիւններու օրակարգային շարք մը հարցերու, այդ շարքին՝ առեւտրատնտեսական կապերու ընդլայնման, տնտեսութեան տարբեր ճիւղերու մէջ համագործակցութեան զարգացման վերաբերող թեմաներու:

Ընդլայնուած կազմով հանդիպման վարչապետ Փաշինեանը նշած է, որ առանձնազրոյցի ընթացքին հասցուցած են քննարկել հարցերու լայն շրջանակ: «Դրա ամենակարեւոր արդիւնքը հետեւեալն է. մենք խորապէս շահագրգռուած ենք արձանագրելու նոր արդիւնքներ մեր երկրների յարաբերութիւններում եւ կերտել ուղղմամբարական զարգացման տեսլական», - նշած է Հայաստանի վարչապետը:

Ալան Գոգբաշեան Պիտի Զստանձնէ Զայաստանի Մէջ Միացեալ Թագաւորութեան Դեսպանի Պաշտօնը

Ալան Գոգբաշեանը պիտի շտանձնէ Հայաստանի մէջ Մեծ Բրիտանիոյ եւ Հիւսիսային Իրլանտայի Միացեալ Թագաւորութեան դեսպանի պաշտօնը, կը հաղորդէ Երեւանի մէջ Միացեալ Թագաւորութեան դեսպանութիւնը:

«Պրն. Ալան Գոգբաշեանը չի ստանձնի Նորին Մեծութեան դեսպանի պաշտօնը Երեւանում? Ելնելով գործառնական հանգամանքներից: Պրն. Գոգբաշեանն անցնելու է դիւանագիտական ծառայութեան մէկ այլ աշխատանքի: Գործերի ժամանակաւոր հաւատարմատար Մորանը՝ դեսպանի աստիճանով, որը կը պաշտօնավարի մինչեւ նոր դեսպանի նշանակումը», - հաղորդած է դեսպանատունը իր ֆէյսպուքեան էջին? այլ մանրա-

մասներ չփոխանցելով: Տեղիիտ Մորանը բրիտանական արտաքին քաղաքական գերատեսչութեան համաշխարհային տնտեսական հարցերու վարչութեան ղեկավարն է: Ան Միացեալ Թագաւորութեան արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ կ'աշխատի 1985 թուականէն, եղած է Մեծ Բրիտանիոյ դեսպանը Զուիցերիոյ, Ղազախստանի, Ուզպէքստանի եւ այլ երկիրներու մէջ:

Երկու ամիս առաջ Միացեալ Թագաւորութեան արտաքին գործոց նախարարութիւնը հաղորդած էր, որ Սեպտեմբերէն Հայաստանի մէջ Մեծ Բրիտանիոյ դեսպանը պիտի ըլլայ 45-ամեայ հայազգի դիւանագէտ Ալան Անդրապի Գոգբաշեանը:

Իսրայելի Մէջ Պիտի Տեղադրուի Յուշարձան Ի Յիշատակ Հայոց Ցեղասպանութեան

Իսրայելի մէջ պիտի տեղադրուի Հայոց ցեղասպանութեան յիշատակին նուիրուած յուշարձան: «Արմէնբրես»-ի հաղորդմամբ, այս մասին լրագրողներու հետ հանդիպման ժամանակ նշած է «Հայաստան-Իսրայել» միջազգային հասարակական ֆորումի համանախագահ դոկտոր Ալեքսանտր Յինքըրը:

«Թոյլտուութիւն ստացուած է, համապատասխան մաքեթը մշակուած է, եւ մենք հիմա սկսած ենք դրամահաւաք Հայոց ցեղասպանութեան յիշատակին նուիրուած յուշարձանի ստեղծման, բացման համար: Այն նախատեսուած է տեղադրել Իսրայելի ֆեթախ Թիբլա քաղաքին մէջ: Այնտեղ քաղաքապետ փոխուած է, կը կարծէինք, թէ ինդիւրներ կ'ըլլան, սակայն, փառք Աստուծոյ, բոլոր հարցերը կարգաւորուած են», - ըսած է Ալեքսանտր Յինքըրը:

Որոշում կայացուած է յուշարձանը պատրաստել Հայաստանի մէջ, աճուստեւ տեղափոխել Իսրայել:

Փաշինեանը Ընդունած Է Քոնկրէսականներ Եւ Սփիրը Եւ Ծուտի Չուն

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը ընդունած է ԱՄՆ Քոնկրէսի ներկայացուցիչներու պալատի եւ հայկական հարցերով յանձնախումբի անդամներ ձեքի Սփիրը եւ Ծուտի Չուն: Վարչապետը կարեւորած է ԱՄՆ քոնկրէսականներու հետ հանդիպումը՝ Հայաստան-ԱՄՆ երկխօսութիւնը շարունակելու եւ համագործակցութեան խորացման հեռանկարները քննարկելու ճիշդն էր:

Ուղղութեամբ բարեփոխումները, եւ միջազգային գործընկերներու աջակցութիւնը պիտի նպաստէ այդ օրակարգի արագ եւ յաջող ընթացքին: ԱՄՆ քոնկրէսականներ ձեքի Սփիրը եւ Ծուտի Չուն ընդգծած են՝ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած թաւաշարի յեղափոխութիւնն ու յաջորդած ժամանակահատուածի ձեռքբերումները ոգեւորի չեն, եւ ԱՄՆ-ն պատրաստակամ է աջակցելու վարչապետ Փաշինեանին եւ անոր գլխավորած կառավարութեան ժողովրդավարութեան գարգացման միտումը բարեփոխումներու օրակարգին:

Բռնութեան Սպառնալիքները

Շարունակուած է 1-ԷՆ
Ճախորդող շրջանին եւս, ահաբեկչութեան պարագլուխ՝ Նայիրի Յունամեանն Գնման մեղադրանքներու սպառնալիքներ կը հնչեցնէր Վազգէն Սարգսեանի հասցէին: Բոլորս գիտենք թէ, ուր հասան այդ սպառնալիքները: Այս տողերը գրելու պահուստ հաղորդուեցաւ որ, իր պաշտօնէն ազատուած է Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան պետական պալատի պալատիկան պետ Գրիգորի Հայրպետով, որ երկար տարիներ եղած է Ռոբերթ Քոչարեանի եւ Սերժ Սարգսեանի գլխավոր թիկնապահը: Ան իր ներկայի պաշտօնով դեկավարն էր

Ճախորդող շրջանին եւս, ահաբեկչութեան պարագլուխ՝ Նայիրի Յունամեանն Գնման մեղադրանքներու սպառնալիքներու հետ թէ ոչ, դժուար է ըսել այժմ: Սակայն, ինչ որ ալ ըլլան պարագաները՝ բռնութեան մասին ելոյթները տեղ պէտք չէ ունենան մեր հասարակութեան մէջ ու դատապարտուին բոլորի կողմէ: Արդարեւ, հետեւանքները կրնար ըլլալ անկասկածաբար ընդդիմադիր պատգամաւորը: «Գերադասելի է որ, նախկին իշխանութիւնը անելի գուսպ ըլլայ: Հնարուոր է՝ յեղափոխութեան 2-րդ փուլը սրբէ տանի բոլորին»: «ՄԱՍԻՍ»

Վենետիկի Յանձնաժողովը Դրական

Շարունակուած է 1-ԷՆ
Չարկը օրինագիծին մէջ առարկելի չըլլար միայն այն պարագային, եթէ այդ պաշտօնաթղթը ըլլայ խիստ կամաւոր սկզբունքով եւ չխոչընդոտէ Սահմանադրական դատարանի արդիւնաւէտ գործունեութեան, ըսուած է Եւրոխորհուրդի մամուլի քարտուղարի հրատարակած հաղորդագրութեան մէջ:
Վենետիկի յանձնաժողովը նշած է, որ հանրային «ուժեղ պահանջ» լոյսի ներքոյ դատական բարեփոխումները մշակելու ժամանակ Հաստատան կառավարութիւնը գործած է պատասխանատու եւ խորամիտ, բայց եղած է երկխօսութեան համար՝ ինչպէս հայաստանեան հանրութեան, այնպէս ալ միջազգային գործընկերներու հետ: Երկխօսութեան արդիւնքով ամենաարմատական առաջարկներու մեծ մասէն կառավարութիւնը հրաժարած է, ըսուած է Հայաստանի արդարադատութեան նախարարի դիմումի հիման վրայ Վենետիկի յանձնաժողովի փորձագէտներու ներկայացուցած կարծիքին մէջ:
Ողջունելով կառավարութեան

այդ մօտեցումը եւ կոչ ընելով յետագային եւս առաջնորդուելու երկխօսութեան ու ներառականութեան նոյն սկզբունքով, Վենետիկի յանձնաժողովը առաջարկուող բարեփոխումներուն մէջ առանձնացուցած է Սահմանադրական դատարանի դատաւորներու վաղաժամ պաշտօնաթղթութեան մեխանիզմը՝ ընդգծելով, որ կարեւոր է պահպանել դատական համակարգի կայունութիւնը, «եւ անընդունելի է, որ Սահմանադրական դատարանի կազմը փոխուի ամէն անգամ, երբ նոր կառավարութիւն կու գայ իշխանութեան»: «Այդուհանդերձ, այնքանով, որքանով պաշտօնաթղթը կը մնայ իրապէս կամաւոր եւ չի խոչընդոտեր Դատարանի արդիւնաւէտ գործունեութեան, առաջարկուող ձեւը միջազգային չափանիշներու տեսակէտէն առարկելի չէ», - հաղորդագրութեան համաձայն՝ եզրակացուցած են Վենետիկի յանձնաժողովի փորձագէտները:

Independent-ը Հայաստանի Խորհրդարանի Շէնքը Ընդգրկած Է 10 Ամենագեղեցիկներու Շարքին

Բրիտանական յայտնի «Independent»-ը թերթը Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի շէնքը ներառած է ամենագեղեցիկ խորհրդարաններու տասնեակին մէջ:
«Արմենիա»-ի հաղորդմամբ՝ տասնեակը առաջին տեղը կը գրաւէ Հոնոլուլուի խորհրդարանը, երկրորդ տեղի վրայ Ռուսոմանիոյ խորհրդարանն է, երրորդը՝ Թրինիտատ եւ Թոպագոյինի,

չորրորդը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան, հինգերորդը՝ Անգոլայինը:
Ամենագեղեցիկ խորհրդարաններու վեցերորդը ԱՄՆ Ծերակոյտի շէնքը, եօթերորդը՝ Հնդկաստանի խորհրդարանը, ութերորդը՝ Գանատայինը, իններորդը՝ Սէյշելեան կղզիներինը: Իսկ լաւագոյն տասնեակը կ'եզրափակէ Պոլսի Թագաւորութեան խորհրդարանը:

Հայաստան Կը Դատապարտէ

Շարունակուած է 1-ԷՆ
Լուսնները պաշտպանելու ուղղութեամբ:
«Մենք մտահոգուած ենք իրավիճակով, որովհետեւ, մեր գնահատմամբ, այդ գործողութիւնը անելի կը խորացնի Սիրիայում հաստատուած մարդասիրական ճգնաժամը», - նշած է վարչապետը:
Սուրիա Թուրքիոյ ռազմական ներխուժումը դատապարտող յայտարարութեամբ հանդէս եկած է նաեւ Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը:
Յատկապէս մտահոգիչ իրավիճակ կը ստեղծուի ազգային եւ կրօնական փոքրամասնութիւններու համար, յայտարարած էին Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէն: Կոչ ընելով գործադրել գործուն միջազգային ջանքեր այս ռազմական ներխուժումը դադարեցնելու, զանգուածային վաշտակութիւնները կանխելու եւ Թուրքիոյ սահմանակից Սուրիոյ բնակչութիւնը պաշտպանելու ուղղութեամբ:
Արտաքին գործոց նախարարութեան յայտարարութեան մէջ նաեւ շեշտուած է՝ Հայաստանը կ'աջակցի Սուրիոյ միասնութեան եւ ինքնիշխանութեան:

Մեկընեանը:
Թրքական ներխուժման գլխավոր թիրախներէն մէկը հանդիսացող Թել Ապիատ բնակավայրին մէջ ապրող 16 հայ ընտանիքներէն 13-ը, ըստ Մեկընեանի, ինքնակամ հեռացած են եւ ցամաքային ճանապարհով տեղափոխուած են դէպի Հասաքէ քաղաք:
«Բոլոր դէպքերում դեսպանութիւնը կամ որեւէ մէկը չի կարող մտնել այդ շրջանները, հրահարուածութիւնը չկայ: 13-ը դուրս է եկել, ապահով հասել են Հասաքէ, 3-ը ուղղակի ցանկութիւն չեն ունեցել դուրս գալու: Տուժածներ չկան, փառք Աստուծոյ, մենք մշտական կապի մէջ ենք եւ պատրաստ ենք ցանկացած զարգացումներին», - նշած է Մեկընեանը:
ԱԳՆ ներկայացուցչի խօսքով, հայերը Սուրիոյ հիւսիսարեւելեան շրջանին մէջ հիմնական կը բնակին Գամիշլի քաղաքի մէջ, ուր այս պահուստ կայ 400-420 ընտանիք, կամ մօտ 3 հազար հայ: Հայաստանցի դիւանագետի խօսքով՝ Սուրիոյ մէջ Հայաստանի դեսպանութիւնը «մշտական կապի մէջ է համայնքի դեկավարութեան հետ, եւ անոնք այս պահին տարհանման ցանկութիւն չունեն, քանի որ այդպիսի վտանգ դեռեւս չեն գգում»:

Սուրիոյ հիւսիսարեւելեան շրջանին մէջ բնակող հայ համայնքը Թուրքիոյ ռազմական գործողութիւններէն չէ տուժած, «Ազատութեան» փոխանցած է Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարութեան Միջին Արեւելքի եւ Աֆրիկէի վարչութեան պետ Արմէն

Ի դէպ, վարչապետ Փաշինեանը կառավարութեան նիստի ժամանակ կարծիք յայտնած է, որ ճիշդ կը գտնէ նիստէն ետք դռնփակ ռեժիմով քննարկել Սուրիոյ հիւսիսը ստեղծուած իրավիճակի հնարաւոր զարգացումները:

այդ մօտեցումը եւ կոչ ընելով յետագային եւս առաջնորդուելու երկխօսութեան ու ներառականութեան նոյն սկզբունքով, Վենետիկի յանձնաժողովը առաջարկուող բարեփոխումներուն մէջ առանձնացուցած է Սահմանադրական դատարանի դատաւորներու վաղաժամ պաշտօնաթղթութեան մեխանիզմը՝ ընդգծելով, որ կարեւոր է պահպանել դատական համակարգի կայունութիւնը, «եւ անընդունելի է, որ Սահմանադրական դատարանի կազմը փոխուի ամէն անգամ, երբ նոր կառավարութիւն կու գայ իշխանութեան»: «Այդուհանդերձ, այնքանով, որքանով պաշտօնաթղթը կը մնայ իրապէս կամաւոր եւ չի խոչընդոտեր Դատարանի արդիւնաւէտ գործունեութեան, առաջարկուող ձեւը միջազգային չափանիշներու տեսակէտէն առարկելի չէ», - հաղորդագրութեան համաձայն՝ եզրակացուցած են Վենետիկի յանձնաժողովի փորձագէտները:

Էրտողան Եւ Թուրքիոյ Ներկայ Վիճակը

ՃՐՏԳ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԱՂՊԱՇԵԱՆ

Թուրքիոյ երազկոտ սուլթան էրտողան տարիներէ ի վեր իր երկրի քաղաքական դաշտին մէջ միակ հերոսն է. ան իր կուսակցական ընկերները շուքի տակ առնելով՝ երկրին մենատէրը եւ բռնակալը եղաւ, ինչպէս նախկին նախագահ Ապտուլլահ Կիլ, արտաքին գործոց նախարար ապա վարչապետ Ահմետ Տաւուքթոյլը, տնտեսութեան նախարար Ալի Պապաճան եւ շատ մը ուրիշներ. իսկ ներկայիս իր ամենամեծ թշնամի Ֆէթհուլլահ Կիլլիչը, որուն հետ տարիներ համագործակցած է, գայն եւս չէզոքացուց եւ իր հետեւորդներն ու համակիրները արմատախիլ ըրաւ պետութեան հաստատութիւններէն ու մասնաւորապէս բանակէն: Ան երկրի քիւրտ դեկավարներն ալ ամբաստանեց քիւրտ ապստամբներու հետ կապ ունենալով, ուստի անոնք բանտերու մէջ դատապարտութեան կը սպասեն: Ան երկրի մտաւորականներէն եւ լրագրողներէն քանիներ բանտարկեց, իսկ մամուլը սարսափի մէջ թողուց՝ շարք մը թերթեր արգիլելով կամ պետութեան հսկողութեան տակ առնելով:

Էրտողան հասաւ իր քաղաքական կատարին եւ կրցաւ իր ընդդիմադիրները մէկ բռունցքով վար առնել. ներկայիս, սակայն, անոր բռունցքը այդ նոյն ուժը եւ ազդեցութիւնը չունի ալ. ինքն է որ իր հակառակորդներէն բռունցքներ կը ստանայ: Անոր դէմ ներքին ամենամեծ հարուածը Պոլսոյ ընտրութիւններն էին, որուն ընթացքին ժողովրդական Հանրապետական կուսակցութեան թեկնածու Աքրամ Իմամօղլուն մեծ յաղթանակ արձանագրեց. պատահածը Արդարութիւն եւ բարգաւաճ կուսակցութեան համար մեծ հարուած էր. այդ կորուստը նաեւ մեծ հարուած էր Ալի Պապաճանի եւ իր ընկերներուն հիմնած կուսակցութեան համար, եւ անոնք ներկայիս նոր կուսակցութիւն մը հիմնելու կը պատրաստուին:

Էրտողան նոյնիսկ ՆԱԹՕի ամենամեծ եւ ամենահզօր երկրին՝ Միացեալ Նահանգներուն, կասկածելի գործընկեր կը համարէ. ան կասկած ունի, թէ Ամերիկա բաժին ունէր Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած վերջին չեղաշրջումին մէջ, եւ կը յիշուի, թէ Ռուսիայէն «S-400» հրթիռներու գնումի պատճառը էրտողանի վախն է ՆԱԹՕի գինակիցներէն եւ ի մասնաւոր Միացեալ Նահանգներէն: Էրտողան վստահութիւն չունի ՆԱԹՕի երկիրներուն թէ ՆԱԹՕի միջուկային հովանոցին հանդէպ, որ իր երկիրը պիտի պաշտպանեն որեւէ պատերազմի մը ընթացքին. այդ իսկ

պատճառով, առաջին անգամն ըլլալով ան հրապարակաւ յայտնեց իր միջուկային զէնք ունենալու ըղձանքին մասին:

Էրտողան չկրցաւ իր հովանիին տակ առնել նախկին սովետական սահմանահանրապետութիւնները, որոնք թուրքերուն նոյն ծագումը ունին եւ մահմետական երկիրներ են: Անոնք չուզեցին ճերմակ արջը սեւ գայլով փոխել: Արաբական երկիրներն ալ իր հովանիին տակ առնելու ջանքերը ի գուր եղան: Թուրքերը մեծամասնութեամբ սիւննի իսլամ են, որոնց մօտաւորապէս ութսուն տոկոսը «հանաֆի» դաւանանքին կը պատկանի, տասը տոկոս մըն ալ «շաֆիի» դաւանանքին. կան նաեւ ալաուի իսլամներ, որոնք հիմնականին մէջ քիւրտեր են կամ իսլամացուած հայեր. սակայն երկրին կրօնապետը սիւննի է եւ պետութիւնը «իսլամ եղբայրներ» կուսակցութեան ջատագով է, անոր մշակիցն ու պաշտպանը. բան մը, որ հակառակ է եզրիպետի հակա-իսլամ եղբայրական վարչակարգին եւ Մէլուտի Արաբիոյ ուսհապի-իսլամ թագաւորութեան, նմանապէս՝ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններուն: Մէլուտական թագաւորութիւնը էրտողանի հետ մրցումի մէջ է՝ երկուքն ալ կը ջանան դեկավարել իսլամ աշխարհը, եւ այդ իսկ պատճառով իրարու դէմ կանգնած են, իրարու հետ թշնամացած: Լիպիոյ պարագային, Թուրքիոյ ոտքերը արդէն իսկ ցեխի մէջ են: Իրաքի մէջ Պարսկաստանն է որոշումներու տէրը, այլ ոչ թէ Թուրքիան, իսկ Սուրիան Թուրքիոյ համար մեծ գլխացաւ մըն է եւ վտանգ, թէ եւ ան Սուրիոյ մեծ վնասներ հասցուցած է եւ տակաւին կը հասցնէ իր որդեգրած ՏԱՀԾին միջոցաւ եւ նոյնիսկ իր օրինաւոր զօրագուններով, սակայն քրտական գինեալ իտուքերը միջաւանը մըն են իրեն համար: Մէկ խօսքով, Սուրիան յեղաշրջումէն ետք էրտողանի միակ բարեկամը Քաթարն է:

Ներկայիս, Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան ամենակարեւոր հարցը Սուրիան է: Այնտեղ Թուրքիան ունի երկու ռազմավարական նպատակներ: Առաջին՝ կանխել քրտական իշխանութիւն հաստատելու քայլերը Սուրիոյ հիւսիսային մասերուն վրայ, երկրորդ՝ իր ազդեցութեան եւ ռազմական հովանիին տակ պահել Սուրիոյ հիւսիսարեւմտեան շրջանը: Այս իդէերը իրականացնելու համար, Թուրքիան Ամերիկայի եւ Ռուսիոյ օգնութեան կարիքը ունի, սակայն ամերիկացիները քիւրտերուն հզօր կողմնակիցներն են, իսկ Ռուսիան իր մեծ ազդեցութիւնը

ԸՆԿԵՐ Քատիրը

ՄԵԹ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԻԹԵԱՆ

Քատիր Աքընը, գորհաճոյքով պիտի կոչեմ ընկեր Քատիրը, նահատակ Հրանդ Տինքի ընկերն ու բարեկամն էր: Նոյնպէս ընկերն ու բարեկամն է Թուրքիոյ խորհրդարանի հայագի բրեսիտիան Կարօ Փայլանի եւ անոր պատկանած քրտամէտ կուսակցութեան (HDP) հիմնադիրներէն մէկը: Ան իր ընկերվարական մտքին եւ գաղափարական յանդուգն կեցուածքներուն պատճառաւ եղած է բանտարկեալ Թուրքիոյ մէջ: Վերջերս հրաւիրուած էր Քանատա տեղուց Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան կողմէ, որպէսզի ներկայացնէ իր կողմէ պատրաստուած RED ֆիլմը Թորոնթոյի եւ Մոնրէալի մէջ: Ֆիլմը կը ներկայացնէ հայոց ազատագրական պայքարը եւ կը բացայայտէ Հնչակեան կուսակցութեան եւ իր Քսան կախաղաններուն դերը, որպէս ընկերվարական շարժումի հիմնադիր ամբողջ Օսմանեան կայսրութեան տարածքին: Ֆիլմը, կամ վաւերագրական ժապաւէնը, Եւրոպայի եւ Թուրքիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ ցուցադրուած է եւ հիմք ունեցած է ընկեր Քատիրի «Հայ Յեղափոխական Փարամազը» գիրքը, որ հինգ անգամ վերահրատարակուած է:

Ընկեր Քատիր, ֆիլմի ցուցադրութենէն առաջ, ըսաւ հետեւեալը.

«Ես ընկերվարական մըն եմ: Երկրիս մէջ ազատութեան, հաւասարութեան, արդարութեան եւ ժողովրդներու եղբայրակցութեան համար աւելի քան 40 տարի է ի վեր կը պայքարիմ: Երկրիս մէջ երբ այս պայքարը կը տանէի, կը կարծէի, թէ այս գաղափարին համար իր կեանքը կորսնցուցած, կախաղան հանուած բոլոր անձերուն անունները եւ անոնց պատմութիւնը գիտէի: Մինչդեռ անբաւարար տեղեկութիւն ունէի, նմանապէս բոլոր ընկերներս: Պատմութիւնը իր ամբողջ ճշմարտութեամբ չէի գիտեր եւ կը կարծէի, թէ ատիկա այդքան էր»:

«Բաց մենք ինչո՞ւ հայ յեղափոխականները, անոնց կուսակցութիւնները եւ 20-ները չէիք գիտեր: Ինչպէ՞ս չէիք սորված: Անոնց տարած պայքարներէն ինչպէ՞ս տեղեկ չէիք: Երբ «մոռնալ»-ու եւ «չկայ նկատել»-ու պատճառներուն վերահասու եղաւ, խոր ցաւ գգացի: Այսօր Թուրքիոյ մէջ դատուող բազմաթիւ ժողովրդավար, լուսամիտ անձեր տասնեակ տարիներ առաջ վանի մէջ դատուող Փարամազի դատարանին մէջ կատարած պահանջները կը կրկնեն, եւ մենք Փարամազի վանի դատարանին մէջ ըսածներուն 120 տարի յետոյ տեղեկ կ'ըլլանք: Ասիկա իսկապէս մեծ ամօթ մըն է: Այս «չէ

եղած» եւ «մոռցուած»-ի կացութեան առջեւ՝ պատմութիւնը վերատեսութեան ենթարկելը ինձի համար պարտականութիւն մը եղաւ»:

«Ես այս աշխատութիւնս Թուրքիոյ ձախակողմեաններուն, ակադեմիական դասին, պատուաւոր պատմաբաններուն համար կատարեցի: Եթէ անոնց մտայնութիւնները փոխուին, հասարակութիւնն ալ կը փոխուի: Եթէ անոնց դատողութիւնները փոխուին, ժողովուրդին սուտերով ձեւաւորուած մտայնութիւնն ալ կը փոխուի: Հարիւր տարի է ի վեր խեղաթիւրուած պատմութեան մը մասին կը խօսինք..... Այժմ Թուրքիոյ մէջ կարգ մը լուսամիտ անձեր իրենց պատմութիւնը քննարկութեան կ'ենթարկեն: Կը ջանան ՍԴԿ-ը եւ ՀԹԻ-ն ճանչնալ եւ ՌԱԿ-ին ինչպիսի գաղափար մը պաշտպանելը հասկնալ..... Տակաւին մեր առջեւ շատ երկար ճամբայ ունինք»:

«Ես Յեղափոխութեան ոչ միայն մէկ միլիոնի մօտ հայուն աքսորի ճամբուն վրայ սպանութեան, այլ նաեւ մտաւորականութեան եւ մշակութային ժառանգին ալ ոչնչանալուն պատճառ ըլլալը ջանացի բացատրել: Յեղափոխութեան Անատոլիոյ մէջ ընկերվարական շարժումին արմատներուն վնաս հասցընելը եւ յառաջիկային ծլոյղ ձախակողմեան շարժումին ալ անփորձ ձգուած ըլլալը ուզեցի բացայայտել»:

Յօդուածիս մեծ մասը եղաւ մէջբերում ընկեր Քատիրի ելոյթին՝ տրուած Թորոնթոյի մէջ ֆիլմի ցուցադրութենէն առաջ: Վերոյիշեալ տողերը մէջբերելով՝ ուզեցի աւելի լայն հայ հասարակութեան փոխանցել այս թուրք ազնիւ եւ անաչառ մտաւորականին «խաչակրութիւնը» յանուն մարդկային ճշմարտութեան եւ լուսամտութեան՝ ի դէմս ազգայնական նեղմիտ եւ նենգ մտայնութեան:

Այս տեսակ թուրքի մտքին եւ քաջութեան առջեւ մարդ հիացմունքով կը լեցուի, եւ ես գինք հաճոյքով կը կոչեմ ԸՆԿԵՐ ՔԱՏԻՐ:

ԿԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԵՈՒԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
(626) 797-7680

Կոթողային Հրատարակութիւն մը «Պատմութիւն Իսթանպուլահայ Ուսումնական Կեանքի եւ Կրթական Հաստատութիւններու»

Անցեալ Երեքշաբթի, 8 Հոկտեմբեր, 2019 Լոս Անճելոսի Ս. Ղեւոնդեանց եկեղեցւոյ մայր սրահին մէջ տեղի ունեցաւ նախկին պոլսահայ պատմագէտ եւ ազգային նիւթերու մասնագէտ Գէորգ Պ. Յակոբեանի «Պատմութիւն Իսթանպուլահայ Ուսումնական Կեանքի եւ Կրթական Հաստատութիւններու» հատորի շնորհանգէսը, հովանաւորութեամբ ԱՄՆ-ի Արեւմտեան թեմի բարեջան առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի:

Ընտրանի հասարակութեան մէջ կը նշմարուէին գաղութիս հայկական տարբեր կազմակերպութեանց եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, պոլսահայեր, հայրենի հիւրեր, կրթասէր ու մշակութասէր հասարակութիւն մը:

Օրուան հանդիսավարն էր բանասէր Դոկտ. Նորայր Պօղոսեան: Ան ձեռնհասօրէն վարելով սոյն միջոցառումը՝ հանգամանաւոր կերպով ներկայացուց Գէորգ Պ. Յակոբեանն ու անոր հեղինակած 800 էջերէ բաղկացած կոթողային գործը «Պատմութիւն Իսթանպուլահայ Ուսումնական Կեանքի եւ Կրթական Հաստատութիւններու» գիրքը:

Վերոյիշեալ գիրքը ներկաներուն ծանօթացնելու համար խօսք առաւ ծանօթ մանկավարժ եւ «Նոր Օր» շաբաթաթերթի խմբագիր՝ Հրաչ Սէփէթեան: Յարգելի բանասէր համապարփակ ձեւով ներկայացուց Գէորգ Պ. Յակոբեանի խիստ շահեկան աշխատասիրութիւնը «Պատմութիւն Իսթանպուլահայ Ուսումնական Կեանքի եւ Կրթական Հաստատութիւններու» մեծածաւալ հատորը: Արդարեւ, հեղինակը շուրջ 30 տարի տքնաջանօրէն աշխատած է սոյն ծաւալուն գործի պարտաւորութեան համար: Այս հատորին մէջ հարուստ տրեւանքներ կան Օսմանեան շրջանի Պոլսոյ եւ գաւառներու կրթական կեանքին մասին: Նկատի առած է նաեւ Հայոց Պատարիարքութեան հիմնադրութեան եւ յատկապէս 1853էն սկսեալ բոլոր թաղերու մէջ հաստատուած դորոցներու իրավիճակը: 1864ին ունեցած ենք 46 դպրոց Պոլսոյ մէջ:

Ա. Համաշխարհային պատերազմի վաղորդացին եւ հանրապետութեան շրջանին գործած են 25 որբանոցներ: Հայ վարժարաններու թուրք ուսուցիչները կը վարձատրուէին պետութեան կողմէ:

Գիրքին մէջ յատուկ տեղեկութիւններ կան պատրիարքարանի, այլ կազմակերպութիւններու, ինչպէս նաեւ ազգային տարբեր հաստատութիւններու օգտաշատ գործունէութեան մասին, որոնք համեմուած են վիճակագրական հարուստ տրեւանքով:

Անդրադառնալով պոլսահայ գաղութի ներկայ իրավիճակի մասին՝ 1980ի յեղափոխութենէն ետք հայերն սկսան գաղթել դէպի արտասահման: Ներկայիս կը գործեն 16 դպրոցներ, Գարակէօզեան որբանոցը եւ ազգային տարբեր հիմնարկներ:

Յարգելի բանասէր շուրջ կէս ժամուան ընթացքին կրցաւ խտացեալ եւ համապարփակ գաղափար մը տալ Գ. Յակոբեանի ծաւալուն գիրքին մասին, մեծ բաւարարութիւն տալով ներկաներուն:

Օրուան գեղարուեստական յայտագրի միակ աստղն էր պոլսահայ շնորհալի ասմունքող Սիլվա Կոմիկեան: Ան իւրապատուկ մեկնաբանութեամբ արտասանեց Զահրատի, Ռոպեր Հատտէճեանի, Սիլվա Կապուտիկեանի եւ Վահան Թէքէեանի գործերէն հատընտիր հատուածներ:

Գէորգ Պ. Յակոբեան խօսք առնելով իր շնորհակալութիւնները յայտնեց սոյն միջոցառումը կազմակերպողներուն եւ ելոյթ ունեցողներուն: Իսկ իր գիրքին մասին արտայայտուելով ըսաւ. «...Բացառաբար օգտագործեցի Օսմանեան եւ Թուրքիոյ Հանրապետական շրջաններու արխիւները, մասնաւորաբար՝ հայ վարժարաններու յատուկ փաստաթուղթերը»:

Իր փակման խօսքին մէջ ԱՄՆ-ի Արեւմտեան թեմի առաջնորդ Գերշ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան անդրադարձաւ Թարգմանչաց տօնին եւ ըսաւ թէ Հայ Մշակոյթի շաբաթ մըն է որ կը նշուի այս շրջանին, իսկ թարգմանիչ վարչապետները՝ բոլոր ժամանակներու մեր գոյութեան հիմնաքարը կը կազմեն: Սրբազանը բարձր գնահատեց Գէորգ Յակոբեանի աշխատասիրութիւնը եւ յարեց. «...Դժուար գործ մըն է եւ ան սիրով ու համոզումով լոյս ընծայած է այս հատորը»:

Իսկապէս շահեկան ձեռնարկ մըն էր, որուն համար գնահատելի են նախաձեռնողներն ու մասնակիցները:

Գ. ՄՈՂՈՅԵԱՆ

Հաճնոյ Հերոսամարտի 99-ՐԴ Տարեդարձի Նշումը Փաստինայի Սէջ

Հաճնոյ Հերոսամարտի պանծալի տարեդարձը այս տարի եւս նշուեցաւ աւանդութիւն դարձած գոյգ միջոցառումներով:

Արդարեւ, Կիրակի Հոկտեմբերի 13ին, 2019, Փաստինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ, մատաղի օրհնութիւն եւ հոգեհանգիստ Հաճնոյ ննջեցեալներուն համար: Օրուան պատարագին էր իրաքի Հայոց առաջնորդ Գերշ. Տ. Աւագ Արք. Ասատուրեան: Սրբազանը իր քարոզին մէջ ներբողեց թարգմանիչ վարդապետներու վաստակը, որովհետեւ «առանց այբուբենի հայ ժողովուրդը դատապարտուած է ձուլուելու: Այսօր այն ինչ որ ունինք կը պարտինք իրենց»:

Անուհետեւ տեղի ունեցաւ մատաղի օրհնութիւն նախագահութեամբ սրբազան Տ. Տաթև Քհնյ. Թաթուլեանի, Տ. Մարգիս Քհնյ. Բեդոյեանի եւ Տ. Մեսրոպ Քհնյ. Գաբրիէլեանի, որուն յաջորդեց հոգեհանգստեան արարողութիւն:

Պատարագէն ետք տեղի ունեցաւ սիրոյ սեղան Կիրակոս սրահին մէջ, ներկայութեամբ շուրջ 300 հոգիի: Օրուան միակ

ճաշն էր աւանդական հարիսան, կազմակերպուած Հաճնոյ Հայրենասիրական Միութեան Տիկնանց եւ Երիտասարդաց յանձնախումբերուն կողմէ:

Ռիթա Զաւարեան-Համալեանի հանդիսավարութեամբ գործադրուեցաւ պատշաճ յայտագիր մը: Ներկաներուն ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեան վարչութեան ատենապետ Զաւէն Քէօշկերեան, ոգեկոչելով 99 տարիներ առաջ քաջարի ազատամարտիկներու հերոսական սիրան քնքերն ու նահատակներու անմեռ յիշատակը:

Օրուան գլխաւոր խօսք առնողն էր Ալեքսան Կիրակոսեան: Ան տեսաերիզի շնորհիւ պատմական տեղեկութիւններ տուաւ Կիլիկիոյ թագաւորութեան եւ Հաճնոյ մասին, միաժամանակ շեշտելով իր գոյամարտի տարբեր հանգրուանները: Գեղարուեստական յայտագրին սկիզբը յոտընկալ յարգուեցաւ միութեան քայլերը «օղանաւ եկաւ»: Ապա իրենց մասնակցութիւնը բերին Արամ Լեփեճեան (նուագ) եւ շնորհալի երգիչ Դաւիթ Սամուէլեան, որ իր ազգային եւ հայրենասիրական երգերով բարձրացուց ներկաներուն տրամադրութիւնը:

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

MEMBER

Garine Depoyan

626-755-4773
554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106
ghdepoyan@gmail.com

Աւետարանչականի Սիրոյ Արտայայտութեան Երկկողմանի Ազդեցութիւնը Վազաշէնի Ընտանիքին Վրայ՝ Նոր Տուն եւ Տան Հօր Վերադարձը Գիւղի Տուն

ՀԵՏՔ Լրատուական Կայքէջը Օգոստոս 2018-ին գրած էր Հայաստանի Տավուշի Մարզի սահմանամերձ Վազաշէն գիւղը իր երեք փոքր գաւակներուն հետ ապրող Արմենուհի Յակոբեանի ընտանիքին մասին: Գիւղի դիրքը ընդամենը քանի մը հարիւր մեթր հեռավորութեան վրայ թշնամիի կրակոցներէն եւ բնակիչներուն օրուան ապրուստը ապահովելու դժուարութիւնները՝ ալ աւելի կը բարդացնեն կեանքը Վազաշէնի մէջ:

Արմենուհիին ամուսինը ստիպուած էր Ռուսաստան մեկնել աշխատանքի՝ իր ընտանիքի ապրուստը ապահովելու համար: Արդէն 15 տարիներէ ի վեր ընտանիքը կը բնակէր գիւղի մոտքին՝ խորխուռ շէնքի մը երկրորդ յարկին վրայ գտնուող երկու սենեականոց տան մը մէջ՝ վատ բնակութեան պայմաններով քառեկանիւթի չգոյութիւն, անձրեւային փոթորիկներու ժամանակ տանիքէն ջուրի խոտով ողջ պիտի տուն եւ փլատած աստիճաններէն վեր ու վար բարձրանալու վտանգ: Հարցը ոչ միայն շէնքի վիճակն էր, որը

կրնար որեւէ ժամանակ փուլ գալ, այլ անոր դիրքը գիւղի մոտքին՝ հակառակորդի անմիջական թիրախին ներքեւ՝ շէնքի պատերուն հին եւ նոր հրացանային հետքերով: Ընտանիքը ստիպուած էր հակառակորդի կողմը գտնուող պատահանները միշտ ծածկուած պահել, որպէսզի թշնամին չի տեսնէ տան լոյսերը եւ թիրախաւորէ տունը: Իսկապէս Աստուծոյ մէկ հրաշքն էր որ ընտանիքը այդքան ժամանակ գոյատեւած էր այդ շէնքին մէջ: Ընտանիքի տնտեսական կացութեան պատճառով, անոնք չէին կարողացած աւելի ապահով տուն փոխադրուել ոչ Վազաշէն գիւղին մէջ, ոչ ալ հարեւան այլ գիւղի մը մէջ: Արմենուհին ոչ մէկ ելք կը գտնէր իր ընտանիքի այս իրաւիվճակէն դուրս գալու:

Երբ Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութիւնը (ԱՀԱԸ) ՀԵՏՔ Կայքէջէն իմացաւ այս ընտանիքի իրավիճակին մասին, անմիջապէս իր օգնութեան ձեռքը երկարեց անոնց գիւղէն տուն ապահովելով, ինչպէս նաեւ անհրաժեշտ շինանիւթեր գնելով տան վերանորոգման աշխատանքը:

Դոկտ. Հրանդ Աճէմեանի «Փունջ մը Ծաղիկ Հայ Մշակոյթի Պարտէզին» Գիրքին Ներկայացումը Կլէմտայի Մէջ

Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ Կաթողիկէ Թեմին Առաջնորդարանին կողմէ հրատարակուած՝ Դոկտ. Հրանդ Աճէմեանի «Փունջ մը Ծաղիկ Հայ Մշակոյթի պարտէզին» հատորին ներկայացումը տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, Հոկտեմբեր 25, երեկոյեան ժամը 7:30ին, Կլէմտայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ «Ռեմոն եւ Անի Գուլումճեան» սրահին մէջ: Հասցէ՝ 1510 E. Mountain St., Glendale, CA 91207:

Գիրքը կը ներկայացնէ իրաւաբան Նարին Խալաթեան-Պէթէլ: Հատորը կը պարունակէ 1972-2009 ժամանակաշրջանին Փարիզի «Յաւաջ» օրաթերթին մէջ լոյս տեսած՝ հեղինակին շուրջ 300 գրութիւններէն ընտրուած 36 յօդուածներ եւ ուսումնասիրութիւններ, նուիրուած՝ դէմքերու, երաժիշտներու, ուսուցիչի խոհերու, դաստիարակչական նկրտումներու, հայերէն լեզուի ու հայկական ինքնութեան պահպանման նուիրուած ջանքերու եւ հոգեւոր արժէքներու: Ներկայացումէն ետք տեղի կ'ունենայ գիրքի մակագրութիւն եւ հիւրասիրութիւն:

Քերու եւ հոգեւոր արժէքներու: Ներկայացումէն ետք տեղի կ'ունենայ գիրքի մակագրութիւն եւ հիւրասիրութիւն:

Ներուն համար: Այս բոլորին որպէս արդիւնք, ընտանիքի հայրը Ռուսաստանէն տուն վերադարձաւ եւ սկսաւ տան վերանորոգման աշխատանքներուն: 2019-ի առաջին եռամսեակի ընթացքին վերանորոգման մեծ մասը արդէն աւարտած էր: ԱՀԱԸ-ի բարեգործութեան այս սիրոյ արտայայտութիւնը երկկողմանի ազդեցութիւն ունեցաւ: Ընտանիքը այժմ ունի ապահով տուն, եւ տան

հայրը Ռուսաստանէն վերադարձած է տուն եւ միացած իր ընտանիքին:

ԱՀԱԸ-ը շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն բոլոր նուիրատուներուն, որոնք մեծ գոհողութիւններու գնով հնարաւորութիւն կու տան Յակոբեան ընտանիքին եւ իրենց նման այլ ընտանիքներուն յղթարարել կենցաղային դժուարութիւնները եւ ապրիլ բարեկեցիկ կեանքով:

THE WESTERN DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH OF NORTH AMERICA
 "Zvartnots" Cultural Committee
 Under the auspices of His Eminence Archbishop Hovnan Derderian, Primate

Invites you to
A CONCERT

Soprano Isabel Bayrakdarian & Friends: A Musical Celebration of Gomidas @150

Dedicated to the 10th Anniversary of St. Leon Armenian Cathedral

Featuring works by Armenian composer, ethnomusicologist, researcher, and conductor Gomidas Vartabed

ON SUNDAY, NOVEMBER 10, 2019 AT 6 PM

AT ST. LEON ARMENIAN CATHEDRAL
 3325 N. GLENOAKS BLVD., BURBANK, CA 91504

Featuring Grammy-nominated, world-renowned soprano
ISABEL BAYRAKDARIAN with guest musicians from UC Santa Barbara, Los Angeles, and Fresno, with Anna Hamre conducting the Fresno Coro Vox Aeterna

TICKETS: \$35, \$50, \$100
 For more information and reservations kindly call Diocesan office at (818) 558-7474
 Lena Simonian at (818) 383-1322
 Alice Skenderian at (818) 606-6606

ՀԲԸՄ ՍԱԹԱՄԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԻ
 (Նախապէս Արտաւազը)

ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 40-ԱՄԵԱԿԻ
ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԾԱՇԿԵՐՈՅԹ

Կազմակերպութեամբ՝
 ՀԲԸՄ Սարամեան Թատերախումբի Վարչութեան
 Գեղարուեստական յայտագիր

Չուարնախօսութիւն՝
 Կատարողութեամբ Գրիգոր Սարամեանի

ՇԱՐԱԹ, 9 ՆՈՅՏԵՄԵՐ, 2019
 Երեկոյեան ժամը 7:30-ին

ՀԲԸՄ ՍԱՆՈՒԿԵԱՆ-ՏԵՄԻՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
 Նազարեան Սրահ
 6844 Oakdale Ave., Canoga Park, CA 91306

Տոմսերը կարելի է ապահովել
 ՀԲԸՄ-ի գրասենեակէն (626) 794-7942

Համեցեք ապահովել ձեր ներկայութիւնը մինչեւ Հոկտեմբեր 28, 2019

Մուտքի Լուր \$50

Massis Weekly

Volume 39, No. 38

Saturday, October 19, 2019

CE Venice Commission Praises Armenian Government's Judicial Reforms

YEREVAN -- Legal experts from the Council of Europe have given a largely positive assessment of judicial reforms planned by the Armenian government, while warning against aggressive attempts to change the composition of Armenia's Constitutional Court.

In a report made public late on Monday, the Council of Europe's Venice Commission praised the government for abandoning its initial plans for a mandatory "vetting" of all judges and embracing less radical measures recommended by European experts.

Prime Minister Nikol Pashinyan demanded such a vetting on May 20 following a Yerevan court's decision to free Robert Kocharian, a former Armenian president facing coup and corruption charges. He said many Armenian judges must be replaced because they are connected to the country's "corrupt" former leadership and not trusted by the public.

Pashinyan's government watered down the planned judicial reforms after holding talks with officials from the Venice Commission and other Council of Europe bodies later in May. Under a reform package approved by it on October 3, Armenian judges will be subjected instead to "integrity verifications" by the Commission on Preventing Corruption. The latter will scrutinize their financial declarations and

launch disciplinary proceedings against judges suspected of having dubiously acquired assets

The Venice Commission welcomed the government's decision to abandon the "headstrong approach" initially advocated by Pashinyan and opt for "more tailor-made solutions."

"The overall assessment of the legislative amendments contained in the Package is clearly positive," says the report jointly drawn up by the commission as well as the Council of Europe's Directorate of Human Rights. "The proposed mechanisms increase the accountability of judges and are more efficient to prevent corruption, without, at the same time, disproportionately encroaching on the judges' independence."

The Venice Commission at the same time voiced misgivings about a separate government bill offering Constitutional Court members financial incentives to resign before the end of their mandate.

The bill was circulated in early August shortly after Pashinyan implicitly demanded the resignation of most of the court's nine judges, who were installed by Armenia's previous governments. Those include Hrayr Tovmasyan, the court's chairman facing growing government pressure to step down.

Britain Reverses Appointment of New Ambassador to Armenia

YEREVAN (RFE/RL) — The British government has unexpectedly rescinded its recent decision to appoint an ethnic Armenian diplomat as the United Kingdom's new ambassador to Armenia.

The government announced two months ago that Alan Gogbashian will replace Judith Farnworth, a fellow diplomat who has served as British ambassador in Yerevan for the last four years. The announcement was welcomed by many in Armenia and its worldwide Diaspora.

"Mr Alan Gogbashian will no longer be taking up the role of Her Majesty's Ambassador to Yerevan for operational reasons," read a statement released by the British Embassy in Yerevan on Monday. "Mr Gogbashian will be transferring to another Diplomatic Service appointment."

"Mr David Moran has been appointed as Chargé d'Affaires with the rank of Ambassador in the interim, until a new Ambassador is appointed,"

added the statement posted on the embassy's Facebook page.

The British mission gave no further explanation for the abrupt and highly unusual reversal of ambassadorial appointment.

Gogbashian lived and worked in Armenia nearly two decades ago, before joining the British diplomatic service. He has headed various divisions at the British Foreign Office since 2014. He was Britain's deputy head of mission in Morocco from 2011-2014.

S.D. Hunchakian Party Strongly Condemns Turkey

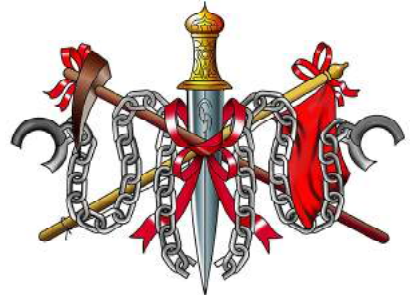
The Central Committee of the Social Democratic Hunchakian Party strongly condemns Turkey's military operations in northern Syria, under the false pretext of creating a security zone.

From the onset of the Syrian civil war, by sponsoring, sheltering and arming the most extreme groups, the Turkish authorities are directly responsible for the catastrophic situation they are trying to "remedy" today.

Also of great concern is the fact that this attack on international law and rights is being carried out with the explicit consent of the current U.S. administration, ignoring the heavy human and material cost, which once again the multi-ethnic and peaceful population of the region will undoubtedly suffer.

The S.D.H.P. Central Committee expresses its support for all peoples living in northern Syria and calls on the international community and peace-loving forces to exercise maximum pressure on Erdogan's regime, which is trying to restore a new Ottoman Caliphate, in order to immediately end this invasion and thus prevent a new human tragedy.

**Social Democratic Hunchakian Party
Central Committee**

Armenia Condemns Illegal Turkish Invasion Into Syria

YEREVAN — Armenia's foreign ministry released a statement on Thursday condemning Turkey's military invasion into Syria's north-eastern territory, warning that the offensive will "lead to deterioration of regional security, losses among civilians, mass displacement and eventually to a new humanitarian crisis. The plight of ethnic and religious minorities is of particular concern."

This military invasion also creates an imminent threat of identity based grave and massive violations of human rights.

Armenia calls for effective international measures aimed at halting this military invasion, preventing mass atrocities and protecting the population of Syria bordering Turkey.

Armenia supports the unity and sovereignty of Syria and urges to refrain from military offensive against Syria and its people. Armenia will continue to provide humanitarian assistance to the friendly people of Syria on the ground". Reads the ministry statement.

Also on Thursday the Armenian government held an emergency meeting chaired by Prime Minister Nikol Pashinyan to discuss the Turkish invasion into Syria.

"We are concerned about the situation because we believe that action will further deepen the humanitarian crisis in Syria," Pashinyan said at the start of the cabinet meeting in Yerevan.

"We are calling on the international community to take meaningful measures to stop that illegal action and protect Syrian citizens, including ethnic minorities, along the Turkish border," he added before discussing the matter with government members in closed session.

Pashinyan also made clear that the Armenian military will continue its small-scale "humanitarian mission" in Syria closely coordinated with Russia. Yerevan deployed more than 80 demining experts, army medics and other non-combat military personnel

Continued on page 4

Armenian Council of America Supports Turkey Sanctions Bill

GLENDAL — The Armenian Council of America (ACA) supports the bipartisan legislation proposed by United States Senators Lindsey Graham (R-SC) and Chris Van Hollen (D-MD) to sanction Turkey for invading northern Syria, attacking America's Kurdish allies and indiscriminately bombing civilian areas.

ACA believes the bipartisan legislation is crucial in light of President Trump's reckless and unexpected withdrawal of U.S. forces from north-east Syria, and the president's sanctioning of the Turkish invasion, whose primary goal is the targeting and eradication of Kurds within the region and other ethnic minorities; including Armenians, Assyrians, and Yazidis.

The Graham-Van Hollen Turkey Sanctions Bill puts restrictions on U.S. assets of Turkey's President, Vice president, Minister of National Defense, Minister of Foreign Affairs, Minister of Treasury and Finance, Minister of Trade, and Minister of Energy and Natural Resources. The bill targets Turkey's energy sector and military, prohibiting U.S. military assistance, sanctions against any foreign person who sells or provides financial, material or technological support or who knowingly conducts business dealings with the Turkish military. The bill also implements visa restrictions upon Turkish authorities intending to travel to the United States.

ACA urges Americans throughout the nation to contact their Senators and Congressional Representatives, urging them to support the

Turkey Sanctions Bill.

ACA considers the Turkey Sanctions Bill a first step towards ensuring Turkey cease its military operations and militant attitude towards regional minorities. The U.S. administration needs to re-engage with regional leaders, stand by and support its allies and demand the Turkish government stop its unilateral actions in northern Syria.

The U.S. government must mandate that Turkey cease its anti-democratic foreign and domestic policies.

ACA will continuously engage with elected officials, stakeholders, coalition partners, and local regional Armenian, Kurdish, Assyrian and Yazidi leaders, to combat Erdogan's genocidal ambitions.

The Armenian Council of America is committed to promote the civic and civil rights interests of the Armenian American community, and to champion the causes and concerns of the Armenian-American community within local, state, and federal governments.

Russian-Armenian Military Forces Hold Joint Military Exercises

YEREVAN — More than 1,500 Armenian and Russian soldiers simulated combat operations during joint military exercises in Armenia that ended on Wednesday.

The nine-day exercises held at the Bagramian training ground 50 kilometers west of Yerevan involved troops as well as hundreds of tanks, armored vehicles and artillery systems making up a joint Russian-Armenian military force. Warplanes and helicopter gunships also took part in them.

Under the official scenario of the war games, the participating troops repelled an imaginary enemy that invaded Armenia.

The final session of the drills was watched by Armenia's Defense Minister Davit Tonoyan and a senior official from Russia's Southern Military District, Major General Ramil Gilyazov. Gilyazov praised them, saying that the Russian-Armenian United Grouping of Troops successfully used new methods of combat training.

The joint unit originally set up in 2000 consists of soldiers from the Armenian army's Fifth Corps and the Russian military base in Armenia. Moscow and Yerevan signed in November 2016 an agreement designed to upgrade its mission and ascertain its command-and-control structure.

WCIT Elevates Armenia in the IT World as Conference Ends

YEREVAN — The 3-day WCIT conference featuring high profile leaders in the tech industry, as well as the arts and entertainment, with over 6000 attendees from 70 nations, wrapped up on October 9, raising Armenia's placement on the world stage in the area of IT development and research.

"Large companies are exploring the region from the point of view of development where they can make regular investments," said Alexander Yesayan, Chairman of the WCIT Organizing Committee. "They conduct research and make comparisons on what is happening in the region. Such an event, it seems to me, will give us the opportunity to raise the position of Armenia within the framework of our region," added Yesayan.

According to Karen Vardanyan, President of the Union of IT Enterprises, Armenia's position in the IT world has been elevated due to the successful conference and he is assured that the results of the huge undertaking will be apparent for years to

come. The conference is said to have created many business relationships with a multitude of agreements being signed between companies worldwide, including Armenia.

The prestigious event featured prominent figures in IT, including the vice presidents of Intel, Google, Siemens, Ericsson, Pixar, Lyft and the founders of Giphy and PicsArt, to name a few. Alexis Ohanian, Co-founder of Reddit, participated in many discussions and encouraged young people to learn to code, as it is a vital tool for the future. Ohanian also participated in a press conference with multi-platinum recording artist Serj Tankian, to introduce HyeConnect, a new digital platform connecting Armenian communities globally.

With over 60 million Twitter followers, media mogul Kim Kardashian West stole the show on day 2 with her talk on the power of social media and her plans to invest in Armenia's future through her highly lucrative business ventures in beauty and fashion.

Georgia Prime Minister Hails Armenia's Support

Georgia's new Prime Minister Giorgi Gakharia praised Armenia for recognizing Georgian sovereignty over two breakaway regions during his first official visit to Yerevan on Tuesday.

"Armenia supports us on the question of our territorial integrity, which is very important for us and for which we are grateful," Gakharia said after talks with his Armenian counterpart Nikol Pashinian.

"I think that we should maintain this positive dynamic and strengthen mutual support on international platforms," he told reporters.

Gakharia, who was elected prime minister by the Georgian parliament last month, did not elaborate on the Armenian support cited by him. Johnny Melikian, a Yerevan-based Georgia analyst, suggested that he referred to Yerevan's decision in June to abstain in a UN General Assembly vote on a resolution on the conflicts in Abkhazia and South Ossetia.

"There used to be consensus in the 1990s," Melikian told RFE/RL's Armenian service. "Tbilisi and Yerevan understood that they should not vote against each other. This changed in the 2000s under [then Georgian President Mikheil] Saakashvili. Deepening relations with

Azerbaijan and Turkey, they adopted a more pro-Azerbaijani foreign policy."

"This move [by Armenia] showed Tbilisi that we support them and expect the same kind of assistance from them if Azerbaijan or another state comes up with an anti-Armenian document on Nagorno-Karabakh," he said.

Speaking at a joint news briefing with Gakharia, Pashinian said Georgian-Armenian relations must not be hampered by "external factors. "We discussed regional conflicts in this context," he said.

"I reaffirmed our position that every conflict is unique and solutions to conflicts should therefore stem from their essence," added Pashinian. "In this regard we stressed the importance of maintaining balanced positions on issues sensitive to each other."

Georgian-Armenian economic ties were also high on the agenda of the talks, with both prime ministers singling out bilateral cooperation on energy and transport. Gakharia noted "good progress" in that area.

According to official Armenian statistics, Georgian-Armenian trade rose by over 5 percent to \$92 million in the first eight months of this year.

Yervant Balian 86 One of the Last Silversmiths in Beirut

By Zeina Antonios

Sitting in front of his workshop on Armenia Street in Beirut, Yervant Balian has an eye on passers-by and another on his employees. In the neighborhood, this silversmith, who has operated for 68 years, is known as Master Yervant.

It is only this year that he has stopped operating the machines himself, but he continues to oversee the manufacture of the silverware that comes out of his workshop. One way, perhaps, for this man who has been working from a young age to prepare for retirement. “I am tired. 86 years is a lot,” he says with a sigh. Yervant manufactures silver tableware, candlesticks, and copper kettles. But his specialty is the cups and medals that are awarded in all the championships in the region. “I’m the only one in Lebanon to make these cuts,” he says. I export them to the Gulf countries. But more and more people are now buying cuts made in China, while they are of poor quality.”

Master Yervant also supplies wholesale parts to Lebanese traders, including Tripoli, Tyre, Saïda and Bourj Hammoud. “The cutlery and copper utensils that you find in most of Gemmayze’s restaurants today come from my home,” he says, quite proud of his company, rising to the sweat of his brow.

At 86, Yervant Balian is without a doubt one of the oldest active silversmiths in the country. He learned this trade on his own, after having joined an aluminum product manufacturing plant when he was 17 years old. Today, Yervant is one of the pillars of Armenia Street, a neighborhood of which it is the living memory. Not surprisingly, everyone knows him in this street, and he considers himself, because of his advanced age, as “the father of all.”

At the age of six, in 1939, just after the Second World War, Mr. Balian arrived in Beirut with his parents. His father, a worker, was struggling to make ends meet and raising his four children. “When we arrived in Lebanon, we settled in Armenia Street, in a one-bedroom apartment. Since then, I have never really left here,” says the craftsman. His father could not afford to provide education for all his children, Yervant, who was born in Alexandretta (Iskenderoun) in [today’s] Turkey, had to leave school,

and spends his days scouring to make money by selling chewing gum. “I made more money than my father at the time, just by selling my chewing gum! At first, he was afraid that I was flying,” recalls the old man. “I could have gone wrong,” he admits today. But at home, it was not allowed, I had to either learn a trade, or go to school. My brother was able to study.”

Multilingual and a Globe-trotter

In Yervant Balian’s workshop, a photo of Andranik Ozanian, commander of the Armenian army and leading figure of the struggle against the Ottoman Empire in the late nineteenth and early twentieth century, courtesy lorientlejour.com

In his workshop is a photograph of Andranik Ozanian, commander of the Armenian army and figure of the struggle against the Ottoman Empire in the late nineteenth and early twentieth centuries. “Andranik Pasha is a hero! My uncle fought with him,” says Yervant proudly. This uncle, the silversmith, was able to meet him a few years ago ... in Azerbaijan, and at the moment when he least expected it. “During one of my trips to Armenia, during the Soviet Union, I learned that my uncle was still alive,” says Balian. I finally traced him to Baku, Azerbaijan, and I went to see him. The following year, I went back to visit him with my wife.”

Master Yervant traveled a lot in his youth. And despite the fact that he had to leave school at a very young age, the octogenarian is multilingual. “In addition to Armenian, I speak Arabic, Turkish, Polish, French and English. I have traveled a lot, all over the world. I have been to Spain at least 10 times, Italy and Poland. And I know Armenia better than those who live there,” he says.

Yervant Balian was even engaged in politics at a time, especially in the ranks of the Social Democratic Hunchakian party ... “I was shot on October 18, 1958 (during the political crisis and the armed clashes that took place in Lebanon at the time), he said showing bullet marks on his chest ... I even worked as a bodyguard for some great political figures. But today, it’s over. “My policy is my family,” he assures, without giving a name. The page is turned.

Like many Lebanese, Yervant saw his three children emigrate one by one after their studies and none of them ever expressed the wish to take

Glendale Community College Armenian Genocide Commemoration Bill Signed by Governor Gavin Newsom

SACRAMENTO — Last night, the Glendale Community College Armenian Genocide Commemoration Bill, SB 568, authored by State Senator Anthony J. Portantino (D–La Cañada Flintridge), was signed by Governor Gavin Newsom. Prior to the passage of SB 568, GCC would have had to forfeit nearly \$500,000 if it were to close on April 24th to commemorate the Armenian Genocide. Unlike the K-12 Education Code, which gave the GUSD the ability to properly respect and close on April 24th, Community Colleges had no such authority prior to today. This situation created an emotional and practical problem for many Glendale families where one child attended GCC and another attended a school which closed. It also created a significant financial difficulty for GCC in order to properly respect such an important and solemn day for many of the school families and the greater GCC community. To rectify the situation, GCC Board Members requested legislative help from Senator Portantino. As a long-time friend and supporter of the college and the Armenian American Community, Senator Portantino respectfully took up the cause. Today’s action is the final appropriate result!

“Two years ago, I was honored to have been asked by GCC Board members to help offset the cost of closing on April 24th. Today, I am very proud to have sent a bill to the Governor to help our Armenian Community, greater community, the faculty, administrators, and students of GCC solemnly and appropriately commemorate the Armenian Genocide without unnecessary financial pressure. I am grateful to Governor Newsom, who continues to support and recognize the importance of the Armenian American Community in California, for his signature, sensitivity and understanding of this situation,” commented Senator Portantino.

Senator Portantino, who has a

over his business. “My brother-in-law works with me now, but the industrial sector is in decline all over the country. No one wants to do this job. It is expensive to buy the machines and models from which we work. Moreover, Lebanon is in a state of chaos.

long and positive relationship with the Armenian American and Glendale Community College community, negotiated directly with the Community College Chancellor’s Office to bring an amenable solution to this issue. The bill received bipartisan support in the Senate and the Assembly. The signing of SB 568 is the culmination of those discussions and actions.

“Glendale Community College commends Senator Portantino for his leadership and the Legislature and Governor Newsom for their support in enactment of this important law. GCC will use this legal day of remembrance, and other opportunities throughout the year, to educate our students and communities about the Armenian Genocide to assure such atrocities never happen again,” said Dr. David Viar, Superintendent/President of GCC.

GCC President Dr. David Viar and Executive Vice President Dr. Anthony Culpepper traveled to Sacramento over the last year to offer testimony in support of SB 568. In addition to Chairing the Senate Appropriations Committee, Senator Portantino also Chairs the Senate Select Committee on California, Armenia & Artsakh Trade, Art, Cultural and Economic Exchange. He recently helped facilitate the formal Memorandum of Understanding (MOU) between California and the Republic of Armenia which included the establishment of a California Trade Desk in Yerevan. He was in New York with Governor Newsom, Prime Minister Pashinyan and High Commissioner Zareh Sinanyan for the historic MOU signing event.

“It is such good karma that I was sitting in Yerevan when I received the news from the Governor’s office that SB 568 was signed. Clearly, the benefits of SB 568 go far beyond financial. When GCC closes on April 24th it educates many non-Armenians about the historical significance of April 24th and the horror of the first Genocide of the 20th Century,” concluded Senator Portantino.

There is nothing more that works in this country,” he laments.

This article was originally featured on <https://www.lorientlejour.com> and translated from French by MassisPost staff.

Armenia Condemns Illegal Turkish Invasion

Continued from page 1

in and around the northern Syrian city of Aleppo in February.

According to a senior Armenian Foreign Ministry official, Armen Melkonyan, around 3,000 Syrian Armenians currently live in the north-eastern city of Qamishli close to the Turkish border.

“Qamishli was shelled yesterday but most of the city is under Syrian government control,” Melkonyan told RFE/RL’s Armenian service. “I don’t think that the Turkish invasion will reach areas controlled by the Syrian authorities.”

“Our embassy in Damascus is in constant touch with the leadership of the [local Armenian] community and they do not want to be evacuated yet because they don’t see a danger at the moment,” said Melkonyan. Nevertheless, he added, the embassy and the Armenian consulate in Aleppo are making contingency plans for a mass evacuation of local Syrian Armenians.

In Melkonyan’s words, on Thursday morning 13 Armenian families fled their homes in the town of Tel Abyad, one of the reportedly four points of Turkish troops’ entry into Syria. Tel Abyad had 16 Armenian families before the Turkish incursion, said the diplomat.

Dadourian's Lecture: Armenian Rebirth, 1000-1795

By Kevork Keushkerian

This lecture was organized by Tekeyan Cultural Association's Pasadena-Glendale Chapter. It took place on Sunday, October 6, 2019, at 5:00 p.m. at the Beshgeturian Center Hall in Altadena.

On behalf of TCA's Pasadena-Glendale Chapter, Kevork Keushkerian welcomed the guests and then introduced the lecturer: Norayr Dadourian.

Norayr was born in Istanbul, Turkey. He first attended Karaguezian Elementary School, and then Mkhitarian Middle and Secondary School. He was accepted to the University of Bosphorus in Istanbul, where he studied philosophy and graduated with a Bachelor of Arts Degree.

He is married to Never Silahlı and have four children. He has been teaching Armenian language and literature at the AGBU Vatche and Tamar Manoukian High School in Pasadena, since its founding in 2006. Every summer, he takes his 11th grade students to Armenia for an exploratory, educational, and cultural trip.

Mr. Dadourian presented his lecture: The Armenian Rebirth (1000-1795) with a slide show that took a little over one hour, but it was both very interesting and highly informative. The Armenian Rebirth is the poetic era that starts after Krikor of Nareg (951-1003) and ends before Sayat Nova, who was born in 1712.

It was very interesting to know that up until Krikor of Nareg, the Armenian poetry was spiritual in nature, composed of prayers and hymns, and addressed to God. After that, Armenian poetry took a major turn towards the secular realm, addressing previously considered taboo themes like the

beauty of nature, enjoying food and drink, and confessions of love.

Slide by slide, Mr. Dadourian presented nineteen poets, some of whom were religious fathers of the Armenian church and two of whom were females, a phenomenon very strange for that time period. This period of Armenian poetry started with Krikor Bahlavouni (990-1058) and ended with Naghash Hovnatan (1661-1722). Interestingly, Naghash means miniature painter.

Poetic dialogue between lovers in the Armenian rebirth era, as presented by Mr. Dadourian, evolved from figurative speech, where expressions of love were implicit to more explicit language. In the figurative speech realm, bird meant lover boy, whereas rose meant lover girl. In the more explicit expressions later, words like bosom, breast, and kissing on the lips were commonly used.

It was interesting to know that Hovhannes Yerznkatsi (1225-1293) was the inventor of the quatrains in the secular Armenian poetry. Another eye opening fact that was revealed in the lecture was the use of the triangular dialogue by Nahabed Kouchag, who died in 1592.

At this time, triangular dialogue (see the picture) was introduced, where the man addressed his lover through an imaginary figure, as direct verbal encounter was not politically correct yet. Furthermore, Nagash Hovnatan was commissioned to paint the dome of St. Echmiadzin in 1712.

In tune with the theme of the lecture, Khatchig Nahabedian rendered a beautiful song by Sayat Nova. Reception followed the lecture, during which the members of the audience continued asking informed questions to the lecturer.

“No Place Like Home’: Ergir and the Ex-Ottoman Armenians in Soviet Armenia” with Aysenur Korkmaz

FRESNO — Aysenur Korkmaz, from the University of Amsterdam, will present a talk “‘No Place Like Home’: Ergir and the Ex-Ottoman Armenians in Soviet Armenia” at 7:30PM on Wednesday, October 30, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, at Fresno State.

The presentation is part of the Armenian Studies Program Fall 2019

Lecture Series and is supported by the Clara Bousian Bedrosian Fund.

This talk explores spatial attachments among the ex-Ottoman Armenians who survived the Armenian genocide and settled in their ‘new homeland’, Soviet Armenia. It addresses the question of how the refugees dealt with loss and displacement and reflected on their former hometowns, referred to as ‘Ergir’, a spatial con-

Three New Members to Serve on Zoryan Institute Corporate Board of Directors

TORONTO — The Zoryan Institute has announced that three new members have accepted the Institute's invitation to serve on its Corporate Board of Directors: Mr. Diran Avedian from Montreal, Canada, Ambassador Armen Yeghanyan from Yerevan, Armenia, and Mr. Federico Gaitan Hairabedian from Buenos Aires, Argentina.

Diran Avedian is the President and Founder of LACTOPUR INC. For over 40 years, Mr. Avedian has been involved in international trade of commodities.

Diran Avedian is a graduate of the American University of Beirut in Economics and later received his MBA from McGill University in Montreal.

Mr. Avedian is a long-time supporter, philanthropist and representative of the Zoryan Institute. He has provided scholarships for several students from Latin America to attend the Zoryan Institute's graduate-level Genocide and Human Rights University Program organized in partnership with the University of Toronto History Department.

As a Corporate Director, he will continue to serve as a vital liaison to the academic and Armenian communities in Montreal. He will also continue to help develop many valuable relationships with the Institute, particularly in Latin America.

Federico Gaitan Hairabedian is the President of the Luisa Hairabedian Foundation, a fraternal organization to the Zoryan Institute in Buenos Aires. He served as a prosecuting attorney for several years and is currently in private practice in Argentina.

As a Human Rights lawyer, Mr. Hairabedian works on behalf of the families of persons who disappeared during Argentina's military dictator-

ship. Through his work, more than fifty members of the Argentine military dictatorship were brought to justice and condemned for their actions.

Hairabedian is a 2005 alumnus of the Institute's Genocide and Human Rights University Program. He received his law degree in 2012 and completed postgraduate studies in Criminal Law and International Human Rights Law and International Humanitarian Law from 2014-2018.

As a Corporate Director, Federico Gaitan Hairabedian will help the Institute and its affiliated organization, the Luisa Hairabedian Foundation, to expand its activities in Latin America and establish important partnerships with universities and academic institutions as part of the future growth and development plan for the Institute.

Armen Yeghanyan was formerly Armenia's Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to Canada and is now serving as Director of Policy Planning Department at the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Armenia. Previously he was Chief of the State Protocol Service Agency (2017-2018).

In 1992, Armen Yeghanyan received Master's degree from Yerevan State University, graduating from the Armenian History Department. From 1985-1987 he studied Modern History at the Leningrad State University.

As a Corporate Board Member, his role will be critical in guiding and directing the Institute in its efforts in Armenia. He will provide invaluable insight into the Institute's activities in dealing with the forces and factors that shape Armenia today.

For a complete list of the Institute's Board of Directors, please visit: <https://zoryaninstitute.org/about-us/#teamb>

struct denoting a symbolic ‘Armenian homeland’ or a ‘local homeland’ in Anatolia.

Korkmaz argues that the refugees conceptualized Ergir not only in relation to their expulsion but also the socio-political factors that influenced them in Soviet Armenia in three periods. The first era of reflection on Ergir was the 1920s and 1930s, replete with nostalgic sentiments. The second was the suppression of the theme of Ergir, between 1936-1960, particularly during political crackdowns in Stalin's era. The third period saw the revival of Ergir and marked a new phase in the conceptualizations of ‘homeland’ in which the displacement from Anatolia

in 1915-1916 and the Stalinist purges have been enmeshed into one tragedy of the ex-Ottoman Armenians.

Aysenur Korkmaz is a PhD researcher at the University of Amsterdam, European Studies. She earned her Master's degree at Central European University, Nationalism Studies with honors. Her main areas of interest are the late Ottoman Empire, Soviet Armenia, as well as anthropological concepts of homeland, sacralization, and materiality. She has published several articles on the Hamidian Massacres, and the lives of Ottoman Armenian intellectuals in the nineteenth century, and the Armenian genocide. Korkmaz's current doctoral research explores the post-genocide articulations of the Armenian homeland (Ergir), through materiality and rituals.

The lecture is free and open to the public. Free parking, with a permit, is available in Lot P6 or P5. Free parking codes are available through the Armenian Studies Program.

For more information about the lecture please contact the Armenian Studies Program at 278-2669, visit our website at www.fresnostate.edu/armenianstudies or visit our Facebook page at [@ArmenianStudiesFresnoState](https://www.facebook.com/ArmenianStudiesFresnoState).

Գրախօսական Հայու Պատմութիւնը՝ Ըստ Հրայր Եփեմեանի

ԱՐԾՈՒԻ ԲԱՆՉԻՆԵԱՆ

Դոկտ. Հրայր Եփեմեան
«Սփիւռքահայ կեանքեր ինչպէս
որ տեսայ», Պէյրութ, 2018

Մերօրեայ սփիւռքահայ ամէնից աշխոյժ մտաւորականներից դոկտոր Հրայր Եփեմեանն ինը տարի առաջ սեղանին դրեց իր առաջին ժողովածուն՝ «Հայուն գոյապայքարին ճանապարհը», որն ամփոփում է 30 տարիների ընթացքում իր գրած յօդուածները: Անցեալ տարի Բէյրութի Համազգայինի «Վահէ Սէթեան» հրատարակչատունը լոյս ընծայեց դոկտոր Եփեմեանի յօդուածների երկրորդ հատընտիրը՝ «Սփիւռքահայ կեանքեր ինչպէս որ տեսայ» խորագրով, որն էլ նրա՝ 2011-2017 թթ. գրած յօդուածների հանրագումարն է:

Ժէպէճեանները յայտնի են Սփիւռքում որպէս ազգանուէր եւ ստեղծագործ մի գերդաստանի ներկայացուցիչներ: Ներկայացուող հատորում բազմիցս չիշուում է հեղինակի հօրեղբայրը՝ սիրահայ երջանկալիշատակ ականաւոր ազգային, ակնաբոյժ, նկարիչ, գրող Ռոպէր Ժէպէճեանը՝ հալչպահայու թեան կենդանի պատմութիւնը: Վերջինիս որդին՝ անցեալ տարի կեանքից հեռացած Վանիկ Ժէպէճեանը, բալետի պարող էր Ֆրանսիայում (աշխատել էր մեծանուն Մորիս Բեթարի խմբում), դուստրը՝ Դանիլան, գրադարանավար է Բոսթոնում: Եղբօր դուստրերից ամերիկաբնակ Ալիք Աղպապեանը հայկական պատմութիւնների ու հեքիաթների ասացող եւ մանկագիր է, իսկ Ֆրանսաբնակ Անահիտ Մարգարեանը ուսուցչուհի է, սփիւռքահայու թեան շրջանակներում առաւել ճանաչուած՝ մանուկների ու մեծերի համար գրուած իր այնքան ինքնատիպ չափածոյ ստեղծագործութիւններով...

Ստեղծագործական ծինը եւ հայրենասէր նկարագիրն առկայ է նաեւ Հրայր Եփեմեանի մէջ: Ինչպէս նա վկայել է իր գրութիւններից մէկում. «Մանկութեանս եւ պատանեկութեանս տարիներուն ներկայ կ ըլլայի հօրս եւ իր բարեկամներուն հաւաքներուն, մտիկ կ ընէի անոնց գրուածները, թէկուզ ամէն բան չհասկնալով, բայց մտքիս ու հոգիիս մէջ տեղ մը բոցն կը շինէին այդ բոցը, երեւի որպէսզի անդրադառնամ լսածներուն խորքին՝ երբ մեծնայի ու սկսէի ատակ դառնալու այդ բոցը լաւապէս ընկալելու: Եւ այդպէս ալ եղաւ: Ժամանակի ընթացքին սկսայ սորվիլ եւ հասկնալ հայու՝

իմ, պատմութիւնը» (էջ 150):

Բարեբախտութիւն է, որ Արաբական ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան քարտուղարի պաշտօնի բերումով Հրայր Եփեմեանը շրջում է աշխարհով մէկ, մասնակցում բազմաթիւ ազգային, միջազգային եւ միջկեղեցական համագումարների՝ բանախօսելով կրօնական, սուրբգրային, ազգային, մշակութային եւ միջինարեւելեան քրիստոնէական ներկայութեան մասին: Եւ այդ ուղեւորութիւնների ընթացքում ամենուր նա առերեսուում է, իր բնութագրումով, «գոնազեղ» եւ «այլազան» հայ սփիւռքին, գտնում հայկական հետքեր, հանդիպում աշխարհացրիւ հայրենակիցների եւ մամուլի էջերում անձանձիր կերպով ընթերցողներին է ներկայացնում ստացած տեղեկութիւնները, իր տպաւորութիւնները, մտորումներն ու մտահոգութիւնները, ստեղծում աչտուռուայ հայ Սփիւռքի մանրապատումային պատմութիւնը: «Թէեւ աշխատանքով կը մեկնէի Քրաքով, բայց նաեւ՝ ապրելու եւ պեղելու պատմութեան ընթացքին Լեհաստանի մէջ հայկական իրականութիւնը», գրում է նա «Շոփէնի սիրտը» յօդուածում (էջ 61): Այս սկզբունքով էլ նա մուտք է գործել իւրաքանչիւր երկիր, իր բուն առաքելութիւնը կատարելուց յետոյ վճարել «պարտքն» իր ազգին՝ գտնելով հայկական փողոց, Յեղասպանութեան գոհերին նուիրուած յուշարձան, հերթական «Հայ տունը»՝ Չիլիի մայրաքաղաք Սանտեագոյում կամ ամերիկեան Աթլանթիայում, հայասերունդ մի անձ՝ լինի տուեալ երկրում մեծ ճանաչման արժանացած գործիչ թէ կիպրոսի մի բանտում գտնուող թրքահայատակ հայ դատապարտեալը կամ նիւէօրքաբնակ Վիգէնը՝ քրէական անցեալով... Եւ իզուր չէ, որ «Ոչ հայ գործակիցներս վարժուած են իմ այս սովորութեանս: «Քանի՞ հայ հանդիպեցար այս անգամ», կը հարցնեն ինձի, առանց ուշացնելու իրենց դիպուկ սրամիտ կատակը» (էջ 469):

Չնայած վերնագրին՝ ժողովածուում առկայ են ոչ միայն սփիւռքահայ կեանքին վերաբերող յօդուածներ: Նիւ Եորքի Աստուածաբանական ճեմարանից Աստուածաշնչի Յանձնառութիւն ճիւղի մէջ դոկտորական վկայանի արժանացած Հրայր Եփեմեանը մերթնդմէջ ներկայացնում է նաեւ արդի աշխարհում քրիստոնէութեան դերի, քրիստոնէական մտածողութեան եւ յարակից այլեւայլ հարցեր, արծարծում աստուածաբանական

խնդիրներ, ինչպէս նաեւ հայ եկեղեցուն եւ հանրութեանն առնչուող կրօնական նիւթեր (օրինակ, աղանդների խնդիրը): Կան նաեւ բուն Հայաստանին վերաբերող անձնական յիշատակներ (ինչպէս հեղինակի առաջին այցելութիւնը հայրենիք 1991-ին կամ Տաւուշի մարզի կայան սահմանամերձ գիւղից ստացած տպաւորութիւնները): Որոշ գրութիւններ էլ չեն առնչուում ո՛չ հայութեանը, ո՛չ կրօնական թեմաների, այլ հրապարակախօսական լուրջ վերլուծումներ են (օրինակ, «Համաշխարհայնացումը ազգային եւ մշակութային ինքնութեան վերացում, թէ՛ վերանորոգում» արժէքաւոր յօդուածը) կամ օտար արժէքների ծանօթացում հայ ընթերցողին (ամերիկուհի գրող Ուրսուլա Լէ Կուինի մասին յօդուածը), ներկայացնում են հեղինակի ծանօթութիւնը Դուբայում աշխատող հնդկ բանուորների հետ կամ Հարաւային Աֆրիկայի բանտերից մէկը կատարած այցը... Կուզէի առանձնացնել նաեւ «Մի քայլ Գալաշիքովի մղձաւանջը» յօդուածը՝ բարոյագիտական խորհրդածութիւններ նշանաւոր ինքնաձիգ գէնքի հնարիչի՝ կեանքի վերջին ունեցած հոգեկան տառապանքների վերաբերեալ...

Սակայն այստեղ կանգնողաւորում ժողովածուի՝ Սփիւռքին վերաբերող գրութիւններին, որոնք ամենատարբեր բնոյթի են՝ ուղեգրական, հրապարակախօսական, մարդաբանական, հին եւ մօտ անցեալի եւ ժամանակակիցների դիմանկարներ, պատմական ակնարկներ, անձնական-ընտանեկան յուշեր եւ այլն:

Չափազանց լայն է եօթ տարիների ընթացքում ձեւաչափով այցելութիւնների հաշարհագրութիւնը՝ հաստիսիայից մինչեւ Ավստրալիա, ճապոնիայից մինչեւ Հարաւային Աֆրիկա, Եթովպիայից մինչեւ Բրազիլիա... Սփիւռքապատում գրութիւնների առանցքը բնականաբար Մերձաւոր Արեւելքի հայութիւնն է, որը մերթնդմերթնդմիջուում է մեծ եւ փոքր, հին ու նոր համայնքների վերաբերեալ ակնարկներով: Յատկապէս արժէքաւոր են նորաստեղծ կամ քիչ ճանաչուած հայօջախների (Մալթա, Պորտուգալիա, Լատվիա, Յորդանան, Ճապոնիա) վերաբերեալ գրութիւնները: Վահրամ Մովսէսի ասածի պէս՝ «Ամէն տեղ հայ կայ», իսկ եթէ չկայ էլ, հայը գտնում է որեւէ հայկական հետք, ինչպէս ձեւաչափով կենտրոնական Ամերիկայի Սալվադոր փոքրիկ պետութիւնում յայտնուել է Արմենիա քաղաքում... Անգամ եթէ չկայ հայկական հետքը, ազգային հոգսերով ապրող հայ մտաւորականը, միեւնոյն է, կամայ թէ ակամայ գուզահեռներ է անցկացնում սեփականի հետ, ինչպէս ձեւաչափով պատահել է Պերուի նշանաւոր Մաչու Փիչու հնագիտութեանը: «Հին գաղթի իմ ժողովուրդիս՝ հայուն հին պատմութիւնը, որ այսօր նորի տարագ հագած է իր անկախ ու սեփական պետութեան քանամեայ նորագոյն իրավիճակով ու նուաճումով» (էջ 46): Իսկ մէջբերելով ճապոնիայի վարչապետի «Մեր պատմութիւնը դաժան է» խօսքը՝ հեղինակի մէջ ակամայ գուզահեռ է առաջանում թուրքիայի հետ, որը երբեք կարող է բարձրաձայն խոստովանել, որ իր պատմութիւնը եւս դաժան է...

Առանձին կարեւորութիւն ունեն հեղինակի ընտանեկան յուշերը (որոնք երբեմն կրկնուում են այս կամ այն գրութեան մէջ), սկիզբ առած երբեմնի հայաչէն Այնթապում երեւելի դիրք ունեցած իր

Շար.ը էջ 18

Monrovia-ի Dignity գերեզմանատան մէջ պիտի տրամադրուի յատուկ Հայկական բաժին մը որուն անունը պիտի ըլլայ Արարատ:

Շատ լաւ պայմաններով եւ յարմար ամսական վճարումներով:

Նախքան Ձեր ծրագիրներուն ու ստատիստիկաներուն համար Ձեզի կառաւարկուի՝

1- Ձեր պայմաններուն եւ ծախսերու հարմար ծառայութիւններ
2- Ունիք նաեւ թաղման ու յուղարկարութեան ծառայութիւններ յարմար գիներով

Մանրամասնութեան համար դիմել՝
ISABEL CRISTINA KEMANIAN
 Pre-Planning Advisor

200 E. Duarte Rd., Monrovia, CA 91016
(818) 284-8754
 Email: isabel.kemania@sci-us.com

110-ԱՄԵԱԿ Մերօրեայ Առաքելին Ասողիկ Արքեպիսկոպոս Ղազարեան (1909-1978) Առաջնորդ Իրաքահայ Թեմին Հոգեւոր Հովիւ եւ Հայրապետական Պատուիրակ Ծայրագոյն Արեւելքի

«Սիրով կ'երթամ վառ պահելու Լուսաւորչի Կանթեղն ի Ծայրագոյն Արեւելս, թէ իսկ հարկ ըլլայ ինձի պատրոյզն ըլլալ այդ Կանթեղին»
ԱՍՈՂԻԿ ՎՐԴ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԴՈԿՏ. ՋԱԻԷՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

S.S. Վազգէն Ա Հայրապետ Իրաքի Մէջ

Առաջին Հայրապետն էր պատմութեան մէջ որ իրաք հովուապետական այցի կ'ելլէր 1978 Փետրուար ամսու առաջին կիսուն Պսակ Արքեպս. Թումայեանի եւ Յուսիկ Արքեպս. Սանթուրեանի ուղեկցութեամբ, յատկապէս նկատի ունենալով թեմին Առաջնորդ Ասողիկ Արքեպս. Ղազարեանի առողջական ծանր վիճակը: Հայրապետական շքախումբին մաս կը կազմէին նաեւ Մոմիկ վարդապետ եւ Արթուն Հատիտեան:

Փետրուար 3-ին Վազգէն Հայրապետ, ընթերակալութեամբ երկու սրբազաններուն հայրապետական պատարագ կը մատուցանէր Պաղատի մայր եկեղեցւոյ մէջ եւ երկուցեան ի պատիւ Հայրապետին տրուած պաշտօնական ճաշկերոյթին իր օրհնութիւնը կը բաշխէր ներկայ եղող 500-է աւելի իրաքահայերուն: Հայրապետը երկիցս հիւանդանոց այցի գացած է Ասողիկ Արքեպիսկոպոսին որ դժբախտաբար շուտով կը վախճանէր, որուն կը յաջորդէր Աւագ Եպիսկոպոս Ասատուրեան՝ Վեհափառ Հայրապետի անմիջական կարգադրութեամբ: Հոգելոյս Սրբազան Հօր ծննդեան հարիւր- տասնեակին կը նուիրենք լիշատակի սոցն գիրը:

Անճնուէր Սիաբան Երուսաղէմի

Երուսաղէմի Թորգոմ Պատրիարք Գուշակեան, դեռ նոր ժամանած Եգիպտոս որպէս թեմակալ Առաջնորդ, Ա. Համաշխարհային Պատերազմի տարիներուն ամիսներ տեղող հովուական այցելութեան ելած էր Ծայրագոյն Արեւելք տնօրինութեամբը S.S. Գէորգ Ե Սուրէնեանց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին եւ ծանօթ էր տեղոցյն կացութեան, երբ այս անգամ իր երկատարող ձեռնասունը Ասողիկ վարդապետ Ղազարեան կ'ուղարկէր հեռաւոր երկիր յուզումնախառն զգացումներով:

Ասողիկ Արքեպիսկոպոս Ղազարեան, որուն վախճանման քառասնամեակը կը լիշատակենք, ծնալ Մայրթիոյ շրջանի Պեհեանի գիւղը 1909 թուին, եւ դէպի իր քաջարի ծառայութեան մեկնեցաւ առաքելի մը յատուկ նուիրումով: Իր մեկնումին առիթով 1937 Մարտ 16-ին Թորգոմ Պատրիարք մրգասեղանի մը շուրջ հաւաքելով միաբանակից հայերը ողջերթ կը մարտիկ Ասողիկ վարդապետին, որ կ'ըսէր թէ «սիրով կ'երթամ վառ պահելու Լուսաւորչի Կանթեղն ի Ծայրագոյն Արեւելս, թէ իսկ հարկ ըլլար իրեն պատրոյզն ըլլալ այդ կանթեղին»: Մարտ 17-ի Մեծ Պահոց Արեւազալի ժամուն Թորգոմ Պատրիարքն ու Ասողիկ վարդապետ փոխերգեցին «Ճանապարհ»ը, որուն աւարտին Պատրիարքը հովուական գաւազան մը կը նուիրէր Մանչուրիոյ հոգեւոր հովիւ իր ձեռնասունին:

Առաջին Տպաւորութիւնս
1950 թուին երբ ժառանգաւորաց երրորդ կարգի ուսանող էի

S. Ասողիկ արքեպիսկոպոս Ղազարեան

Անթիլիասի Դպրեվանքին մէջ, իր Զինաստանէն դէպի Երուսաղէմ վերադարձի ճամբուն վրայ Ասողիկ վարդապետ Ղազարեան Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարան այցի կուզար Վեհափառ S.S. Գարեգին Ա Յովսէփեանց Կաթողիկոսին Աջը առնելու եւ օրհնութիւնը ստանալու: Մեծանուն Գարեգին Հայրապետ ողջագուրուելով կ'ընդունէր վարդապետը Վեհարանին մէջ գինք կոչելով «կենդանի նահատակ»:

Տեսայ արեւելքի եւ սակայն տակաւին 41 տարեկան երիտասարդ տառապեալ եւ նուիրելով հոգեւորականը որ Համաշխարհային Բ Պատերազմի տարիներուն, մինչ կը վարէր խարայինի եւ շրջակայքի հայոց հովուութիւնը, գերի բռնուած ու բանտարկուած էր ճաբոնցիներուն կողմէ եւ չորս տարիներ ետք ազատ արձակուած: Հայր Սուրբը ուսանողներու բանաստեղծութիւն մըն ալ տուաւ իր հովուական ծառայութեան եւ կրած տառապանքին մասին՝ խորապէս տպաւորելով մեզ: Տարիներ ետք դէպի Ս. Էջմիածին եպիսկոպոսանալու ճամբուն վրայ Լիբանանէն կ'անցնէր երբ Ասողիկ վարդապետը գինք մը իմ անձնական հիւրը եղաւ բնակարանիս մէջ, ու վերջին անգամ գինք տեսայ Մայր Աթոռ 1971 թուին:

Մի քանի տարի յետոյ ճշմարիտ այս հոգեւորականը պիտի վարձատրուէր Ամենայն Հայոց S.S. Վազգէն Ա Կաթողիկոսին Մայր Աթոռ հրաւիրուելով, 1957-ին եպիսկոպոսական աստիճան ստանալով ու ծառայելով իբր Լուսաւորարպետ Էջմիածնի Մայր Տաճարին: Ետ չանցած Ասողիկ Եպիսկոպոս Ղազարեան Առաջնորդ պիտի ընտրուէր իրաքի հայոց թեմին ուր քսանամեակ մը ցմահ (1978) արդիւնաշատ ծառայութիւն պիտի մատուցանէր: Ասողիկ Արքեպիսկոպոս կը վախճանէր Էջմիածնի մէջ 69 տարեկանին դառնալով իր սերունդին ամենէն խոնարհ, պարտաճանաչ, օրինակելի եւ արդիւնալից հոգեւորականներէն հազուադէպ:

Հոգեւոր Հովիւ Զինաստանի Հայոց
Երուսաղէմի հայոց Պատրիարք Թորգոմ Արքեպիսկոպոս Գուշակեանի յանձնարարութեամբ, որմէ

ձեռնադրուած էր 1932 թուին, եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս S.S. Խորէն Ա Սուրբաբեկեանի օրհնութեամբ, 1937 Մարտ 23-ին Մայրապոյն Արեւելք կը մեկնէր 28-ամեայ Ասողիկ Վրդ. Ղազարեան որպէս Զինաստանի հայոց հոգեւոր հովիւ: Մինչեւ 1932 զաղութի հովիւն էր Եղիշէ քահանայ Ռոստոմեանց Խարայինի մէջ ուր հայերու նշանակալի թիւ եւ որակ կար, ներքին կանոնադրութեամբ եւ եկեղեցիով: Հոն կային նաեւ 1930-ին հիմնուած «Արծիւ» Միութիւնը, Հայ Երիտասարդաց Միութիւնը, որոնք երկույթներ կը սարքէին, եկեղեցական հանդիսութիւն կը կատարէին եւ հայերէն լեզուի դասեր կ'աւանդէին: Զինաստանի Ծանկհայ քաղաքին մէջ եւս կ'ապրէին 200-ի չափ հայեր որոնց թիւը հասած էր մինչեւ 600-ի: Անոնք եւս Հայոց Տուն անունով հաւաքատեղի մը ունէին, դարմանատուն մը, եւ Երիտասարդաց Միութիւն մը:

Անսօրեայ Ծովագնացութիւն

Ծովի ամսօրեայ ճամբորդութեամբ Հայր Ասողիկ Ղազարեան Սինկափուրի ճամբով կը հասնէր նախ Ծանկհայ Ապրիլ 12-ին ուր 200-ի մօտ հայ զաղութը կը դիմաւորէր գինք քարափին վրայ մեծ խանդավառութեամբ: Այն ատեն բոլորն ալ կովկասահայեր էին, շինվաճառականներ որոնք երկու օր պատուեցին իրենց Հովիւը, քանի որ ան կը փութար Զատիկին Խարային հասած ըլլալ՝ ուր հասաւ Ապրիլ 27-ին: Հոն եւս 200 հայեր սրտազինս դիմաւորեցին գինք, եւ Մայիս 2-ին, ըստ Հին Տոմարի, կը կատարէր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Եկեղեցւոյ կից ազգայական բնակարանին մէջ Հայր Ասողիկ կը հաստատէր իր բնակարանը:

Հոկտեմբեր 24-ին Թարգմանչաց տօնին Ասողիկ վարդապետը գրական եւ գեղարուեստական երեկոյ մը սարքած է եւ իր փակման խօսքին մէջ «կոչուողս բոլորին հայ ապրիլ, պարկեշտ, գիտակից եւ ազնիւ ազգասիրական կեանք վարելով»: Խարայինի մէջ ցաւով իմացած է Ամենայն Հայոց S.S. Խորէն Ա Կաթողիկոսի անակնկալ վախճանումը եւ Ապրիլ 14-ին հոգեհանգստեան պատարագ մատուցած է Հայրապետի հոգիին ի հանգիստ: Յաջորդ տարուան 1938-ի Զատիկական տօններուն Ասողիկ վարդապետ այցելած է մինչեւ Ռուսական սահմանամերձ մասերը՝ Մանչուրիա եւ Հայլար քաղաքները, իսկ Թիէնծինի մէջ յատուկ այցելութեամբ պսակը օրհնած է «Թէոդիկորդին», Վահագն անուն հանրածանօթ մտաւորական եւ յայտնի Տարեցուցներու հարկնակ Թէոդիկի որդիին: Ծանկհայի մէջ հաստատած է ՀԲԸՄիութեան մասնաճիւղ մը եւ եկեղեցական վարչութիւն մը՝ նախա՝ գահութեամբ եգիպտահայ Հայկ Ասատուրեանի:

Խարային եւ ճաբոն

Վերահաս Ս. Ծննդեան տօններուն Ասողիկ վարդապետ Խարայինի մէջ այցելած է Ռուսաստանի սահմանի քաղաքները «զգաստ եւ արթուն պահելու հայ ժողովուրդը, որպէսզի օտարութեան թանձր մառախուղը գիրենք չպատէր ընդերկար», ինչպէս գրեր էր իր մեծա-

ւորին Թորգոմ Պատրիարքին: 1939-ին խոր վիշտով կը լսէր Թորգոմ Պատրիարք Հօր եւ իր հոգեւոր ծնողին անակնկալ վախճանումը ճիշդ այն օրերուն «երբ մշտատեւ թափառումներով կը շրջէր, տեղեկացնելով Պատրիարք Հօր թէ 13 քաղաքներ կ'այցելէր»: Ապրիլին Ասողիկ վարդապետ ճաբոն մեկնած է «ուր միայն չորս-հինգ հայ ընտանիք ունինք՝ ցրուած Թոքիօ, Եոքոհամա, եւ Քոպէ քաղաքներուն մէջ» ինչպէս գրեր էր իր տեղեկագրին մէջ:

Տառապալից Զորս Տարիներ

Տասներեք տարիներ իր հովուական գործին նուիրուած, համաշխարհային Բ պատերազմի օրերուն Ասողիկ վարդապետ պիտի կրէր 1941-1945 տարիներու տառապանքը՝ բանտարկուելով որպէս գերի ճաբոնական կեղոնացման ճամբարներուն մէջ, ենթարկուելով բազում տառապանքներու, իր կեանքն իսկ վտանգելով: Բարեբախտաբար չորս տարի ետք ազատուելով կը վերադառնար Երուսաղէմ երբ արդէն իր մեծաւորը Կիւրեղ Բ Իսլայելեան Պատրիարք վախճանած էր նախորդ տարին:

Նոր եւ Յանկալի Պաշտօններ

Հաւատացեալ եւ կորովի այս հոգեւորականին կը սպասէին նորանոր ծառայութեան դաշտեր: Կրկին կոչման ձայնին հետեւելով շրջան մը Լոս Անճելըսի Սուրբ Յակոբ համայնքին հոգեւոր հովուութիւնը կը ստանձնէր՝ հրաւերող Շնորհ Եպիսկոպոս Գալուստեանի: Ապա, նորնորտի Հայրապետ S.S. Վազգէն Ա Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինումով Մայր Աթոռ կը մեկնէր ուրկէ որպէս Հայրապետական Պատուիրակ Աւստրալիա կը գործուղուէր կազմակերպելու համար Սիտնիի համայնքն ու եկեղեցին որ պիտի դառնար առաջնորդանիստ եկեղեցին Աւստրալիոյ թեմին:

Վազգէն Հայրապետ իսկոյն Ասողիկ Ս. վարդապետը նշանակեց Հայրապետական Պատուիրակ Հնդկաստանի հայոց կալկաթալի եւ Ծայրագոյն Արեւելքի թեմին գինք եպիսկոպոս ձեռնադրելով 1957 թուին: Իր երկրորդ այցելութեամբ Ասողիկ Եպիսկոպոս կ'օծէր Մելպուռնի հայոց եկեղեցին: Իր հիմնական աշխատանքին վրայ երկու տարի ետք Հայկազուն Արքեպիսկոպոս Աբրահամեան Հայրապետական Պատուիրակի պաշտօնով այս անգամ վերջնական թեմի կը վերածէր Հեռաւոր Արեւելքը յանուն Մայր Աթոռի եւ Վազգէն Հայրապետի: Թեմի անդրանիկ Առաջնորդը կ'ըլլար Գարեգին Եպիսկոպոս Գազանճեան:

Առաջնորդ Իրաքահայ Թեմին

Ասողիկ Եպիսկոպոս Ղազարեան 1960 թուին Առաջնորդ կ'ընտրուէր իրաքի հայոց թեմին եւ Վազգէն Վեհափառ Հայրապետի յատուկ կոնդակով կը հաստատուէր «որպէս ամբասիր եւ վաստակաւոր հոգեւորական, մեզ վստահեցնելով թէ ան իր ուսերուն վրայ դրուած լուծը պիտի կրէր բարձր կոչման գիտակցութեամբ»: Առաջնորդին արդիւնաշատ գործունէութիւնը կը

Վերադարձ Տուն

Հայոց լեզուն տունն է հայուն աշխարհի չորս ծագերուն, ուր կը մտնէ ամեն Հայ իբրեւ տանտէր հարագատ

Մուշեղ Իշխան

Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւն, 1940 թուական

ՊՕՐՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳԻՍԵԱՆ

Տարին էր 1944, խաղաղութիւն էր անգլիական գաղութ Կիպրոս կղզում, նրա պաշտպանութիւնը հսկում էին անգլիական փոքրաթիւ զինուորական մի միաւորում ու ծովային խորհրդի ռազմաճակատը: Շատ հեռուներ դեռ շարունակում էին Համաշխարհային Երկրորդ Պատերազմի մարտերը: Խորհրդային Միութեան բանակները հատել էին իրենց երկրի պետական սահմանը, շարունակում էին յաղթական կռիւները գերմանական նահանջող բանակների դէմ: Անգլիական ու Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների բանակները հազարաւոր նաւերով ու բազմասզար գործով պահանջում էին կատարել Փրանսայի Նորմանտի երկրամասի ծովային, յաղթական մարտերով նուաճել Պեյճիքան, մտել Փարիզ, ապա արշաւել դէպի գերմանների երկիր:

Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւն, 1944 թուականի Սեպտեմբեր ամսուայ մէկի առաւօտ, նախասրահում աշակերտները ըստ դասարանների շարք էին կազմել, Ներսէս Շնորհալիի՝

Առաւօտ Լուսոյ
Արեգակն արդար
Առ ի լոյս ծագեալ
Բխումն չօրից
Բխիր հոգուս մէջ
Խօսք քեզ հաճելի

շարականը, դաստիարակ հսկիչի հետ աշակերտները միաձայն երգում, խճուղիով անցնող ինքնաշարժերը շարականի անուշ մեղեդին լսելու համար մի պահ կանգ առնում, ապա՝ ինքնաշարժերի «կարականը» շարունակում իր ընթացքը: Ծովաց աշխարհի բանաստեղծ-երգահան՝ Ներսէս Շնորհալի, իշխան Ապիրատ Պահլավունիի որդի, թողը Գրիգոր Մագիստրոս Պահլավունիի: Յօրինել էր արեգակին ու լոյսին նուիրում չորս շարականներ: Նրա հոգում կայծակի բռնկումով ժայթքել էր նախնիների արեգակի պաշտամունքի լոյսի ցոլքի պայծառութիւնը: Յօրինել էր շարական դարձած չորս տողեր, լսե՞լ էք շարականի առաւօտեան արեւի լոյսի շողերի երգը, այն մտնում ամէն հայու սիրտ ու հոգի, տանում նախնիների մեհեհանների պատարագի մեղեդիները ունկնդրելու: Հայեր այն երգեցին իրենց երկրի փլատակ վանքերում, փլատակ Մակարավանքի մատուռում երկու հարիւր մանչեր այն ներբողեցին իրենց հանգած նախ-

նիների հոգիներին, որոնց «արբացած» նահատակները քայլում են լոյսի շողերով ողողում իրենց յաւերժութեան ճամբաներով: Արեւի լուսաբացի լոյսի փառաբանումն է այն, նրա մի շողը մութ յաւիտեանն արժի:

Դասարաններ գնում՝ առաւօտեան սերտողութիւն անելու: Դասընկեր՝ Կիպրացի Միսաք Քէշիշեան, մօտեցել պատի սեւ տախտակին, գրում Սեպտեմբերի մէկից մինչեւ 1945 թուականի Մայիսի վերջի ամիսների օրերի թուհրը: Դասընկերներին ասում, որ ամէն օր մէկ թիւ ջնջելով իրենց ուսման աւարտը պիտի խորհրդանշէր:

Կրթական տեսուչ՝ պարոն Պօղոս Գէորգեանի կազմած առանձին ուսումնական առարկաների դասարաններում իրենցից ցուցակ էին տուել: Եօթը տարիների բոլոր դասաշրջաններին նախորդ եռամսեակները աւելացրած տուեալ եռամսեակին առանձին գրաւոր քննութիւններ էին քանձնել: Ի միջի այլոց եռամսեակի ու նախորդ եռամսեակները միացած բոլոր առարկաների քննութիւնները քանձնում էին ք միայն գրաւոր: Հայոց Պատմութեան դասատու, Անդրանիկի կամաւորական զօրախմբի մարտիկ, Պարոն Վլէմեան-Քարտաշեան քննական հարցի հետ միասին, գրատախտակին գրում էր՝ «կարգի պէս քննութիւն»: Տարուայ աւարտական քննութիւններ, որոնց յաջող քանձնելուց տասնամեակի ուսումնառութեան վկայական պիտի տային մեզի, այն որպէս ուսման ու հասունութեան «Դրօշ» պիտի տանէինք մեզ հետ:

Հաստատութեան Տնօրէնութիւնը կրթական տեսուչին, ուսուցիչներին եւ աւարտական քննութիւնները յաջող քանձնած տղաներին ու աղջիկներին ուսուցչանոց հրաւիրել: Վկայականները պատրաստ չլինելու պատճառով շրջանաւարտներին քանձնել Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան ուսումնառութիւնը աւարտած լինելը հաստատող ժամանակաւոր վկայական: Տնօրէն Յակոբ Թօփչեան շնորհաւորել էր հաստատութեան ուսումնառութիւնը յաջող աւարտած շրջանաւարտներին, նրանց մաղթել կեանքի պայքարում յաջողակ լինել, կորովով դիմակայել նրա փորձութիւնները, յիշեցրել հաստատութեան հիմնադիր ու քարերար Կարապետ Մելգոնեանի խօսքը նրա հանդիսաւոր բացման առիթով՝ «Ես այս բոլորը արեցի թուրքից վրէժ առնելու

համար»: Ապա հաղորդել, տուն մեկնելու փաստաթղթերը պատրաստ չլինելով, աշակերտների հետ գնալ Մակարավանքի բլուրին լարուած վրաններ: Պատերազմի մասնակցած երկրներից եկած ուսանողներին հաղորդել մնալ հաստատութիւն, մինչեւ այնտեղ մուտք գործելու թույլտւութիւն լինէր:

Շրջանաւարտները կատարեալ ազատ էին իրար հետ հաղորդակցելու, անշուշտ տեսուչների թելադրած չափի մէջ: Սիրում էի համադասարանցի Անժել Ժամկոչեան-Դաւիթեանին: Ազատ խօսում նրա հետ, տխուր էի, շատ տխուր, սիրտս ափիս մէջ նրան էի տուել, հոգուս խորանից բխած լոյսով դէմքը ցօղել, ակներիս կրակով նրա հոգում սիրոյ խարոյկ վառել, իր ժպիտի կարմիր լոյսով խոցել, պատուել էր սիրտս: Նայել ենք իրարու, ժպտացել, ժպիտների լոյսում սիրոյ հեշտանք վայելել: Իրիկուն էր, լուս էին բլուրից ու նրան յարող ինքնաշարժի ճամբայից տղաների ու աղջիկների՝ «սերենաղ»-երգերի հնչիւնները, Անժել ու նրա ընկերուհի Ալիս բարձրանում էին բլուր, հասել ինձ, քայլել միասին, գնացել Միսթար Աբբասօր կիսանդրի մօտ, նստել իրարու մօտիկ, շատ մօտիկ ... լուս էինք: Անժել կանչեցի, համաձայն ես երդուեանք Միսթար աբբասօր առաջ, որ հաւատարիմ կը լինենք մեր սիրոյն, յետագային ամուսնութեան խօստումի երդում թող լինի այս, մանկան նման սկսել հեկեկալով լաց լինել, գրկել իրար...: Վանքի դռանը, երկար-երկար նայել իրար, լացել... բաժանուէլ, որ յաջորդ օրը, Մուսա Լեռցի Յարութիւն Չիֆչեանի ու Վարուստէ Նաչատրեանի հետ օդանաւով Պէյրութ մեկնէինք, յետին թողած ուսումնառութեան եօթը տարիների յուշեր, գիտելիքներն ամբարներ լցած ու Անժելի սէր: Անժել Լեգզնական կապորալ Արմենակի հարսը եղաւ, ազգին պարգեւեց երեք մանչեր, որոնց սերունդները ՀԱՅ են, ճարտարապետներ, ուսուցիչներ, հոգեբաններ, լեզուի մասնագետներ: Հասուն տարիքիս մնացի մենակ, Անժել իմ յաւերժութեան ՀԱՐՍԸ եղաւ, ե՞րբ եմ գնալու նորէն գտնելու նրան իմ էլ յաւերժութեան ճամբաներին:

Մելգոնեանում էինք, մի պահիկ նստեցինք գրասեղանների առաջ, շրջեցինք խաղաղալըրեր, որբուկների տնկած անտառակներ, բանջարանոց: Լառնագայի օդանաւակայանում էինք, բարձրացել օդանաւ, ետ էինք նայել, Կիպրոսը ջրերի մէջ լողում էր, նրա հետ լողում էին մեր յուշերի երազները: Անկներն էին պինդ հպել գետին, ազդարարելով մի նոր երկրի մեր մուտքը, որտեղ մեր ծնողներն էին վեց տարիներ առաջ հանգրուանել, փախչելով թուրքի ստուերից: Վարութեանին իր ծնողքն էր դիմաւորել, ես ու Յարութիւնը շուարած կանգնել, ուր գնալ, ինչպէս գնալ: Մի կին էր դէպի մեզ գալիս, մօտենալով Պօղոս կանչելով գրկել ինձ: «Ես քու Ջարուհի հօրաքոյրն եմ» ասել էր, «եկել եմ մեր տուն տանեմ ձեզ գիշերելու, Արմենակ եղբօրս կը յայտնեմ քու ժամանելու մասին»:

Առաւօտ էր, գեղեցիկ Պէյրութ, որին արեւելեան «Փարիզ» էին անուանում: Պէյրութ, Տիգրան արքայի նուաճած ու նրան իքնիշխանութիւն պարգեւած Բիրիթ քաղաք, շատ-շատ հայեր կային: Նրանց հետ բուրջութիւն Կիրիլիայի հազար գիւղի ու քաղաքի իրենց

ծննդավայրերի անուններ պիտի լսէի, եթէ նրանց սղազիչի հաւանաբար Կիրիլիայի քաղաքը պիտի երեւար: Հօրաքոյր Ջարուհիի վարձակալած ցածրիկ մէկ սենեականոց տունը «Նոր Հաճոյն» թաղամասում էր, հնչակեանների «Արարատ» օրաթերթի տպարանի ու «Սահակեան» դպրոցի կողքին: Նրա կողքին հիւղաւան էր, թիթեղապատ կացարաններ, դեռ պիտի տեսնէի հայկական Կիրիլիայի քաղաքների անուններով թշուառական հիւղաւաններ, մարդ արարածի բնակութեան ամենատարակաւ կարիքներից գուրկ, աշխարհը չտեսնելու եղաւ այն: Լաւ է, որ Ֆրանսական խնամակալութեան պետական մարմինները չէին արգելել քաղաքի ծայրամասերի անբնակ հողատարածքներում շինէին այդ հիւղակները:

Դէպի ծնողներն «Անճար» նոր բնակավայր էր սլանում հանրակառքը, պատուիրել կանգ առնել նրա մուտքի խաչմերուկ: Պայուսակա ձեռքիս քայլում էի դէպի տուն, հեռուից դէպի ինձ էին վազում փոքրեր, Սիմա ու Ժողէֆին քոյրերս ու Սամուել եղբայրս էին, հասել ինձ, նրանց գրկած բարձրացրել վերեւ, պինդ գրկել լանջիս, կարօտի տաք համբույրներ գեղել նրանց ճակատներին: Հասել տուն, նրա սեմին մայրս գրկել ինձ, կարօտի արնցունքներով ողողել դէմքս, տարել սենեակ, նստեցրել կողքին, ակնապիշ նայել-նայել ինձ, ինչքան էր իր որդին մեծացել: Նրա ակների ժպիտում տիեզերքի սիրոյ լոյսն էր գեղում: Տեղի բուժ կէտի հիւանդապահ՝ Հայկական Լեգէնի Կապորալ՝ Արմենակ հայրս հասել տուն, Նահապետ Հայկի նման առնական բազուկները պարգած գրկել ինձ, սեղանել լանջիս, նայել ինձ, ժպտացել, իր մանչը ուսում առած հասել էր հայրական տուն, կրաշաղախով պատած շատ փոքրիկ մի սենեակ: Մի իմաստուն ասել էր՝ «Ծնողքը հաւասար է Աստուծոյ, նոյնիսկ Աստուած չի կարող վճարել ծնողքների պարտքը» ես ի՞նչպէս պիտի վճարէի նրանց պարտքը:

Լիբանանի Ֆրանսական խնամակալութեան իշխանութիւնները ծրագրած էին եղել Մուսա Լեռցիների ընտանիքների համար օժանդակ կենցաղային յարմարութիւններով երկու սենեականոց տուններ կառուցել: Ֆրանսական պետութեան միջոցների պակասի պատճառով՝ Անճարում տնաշինութեան իրենց ծրագիրը չէին կարողացել իրականացրել: Լազիսեան Արմենակի ընտանիքը բոլորում էր իրար շուրջ, ծիծաղում էին, նայում ինձ, գրկում ինձ, հարցեր տալիս Մելգոնեանում ուսումնառութեան մասին, մտահոգութիւն յայտնել Անճարում իմ ապագայի մասին:

Իրիկուն էր, Նեկտար հօրաքոյրս ոչխարի պախուրձից բռնած դաշտից տուն վերադարձել, անձկալի գրկել ինձ, նստել կողքիս հասակիս նայել՝ ժպտացել: Ոչխարի արիւնն էին գեղել, նրանով իմ ու Արմենակի գաւակների ճակատներն էին արիւնով խաչի նշան արել: Թմբուկի որոտածայն էր, դուրս էինք ելել, թմկահար Կիրական էր, 1885 թուականի խորը թմբուկը վզից կախած, ինչքան ուժ կար բազուկներին զարկում թմբուկը՝ Անճարին ազդարարելով օտարութիւնում ուսում արած Արմենակի որդին էր տուն վերադարձել: Հայէջեան, Լազիսեան,

Յուշերու Շարքէն Նոր Մարաշէն... Թալապիա (Տեսարաններ)

ՎԱՐԴԱՆ ԹԱՇՃԵԱՆ

Մանկական տարիներուս մտքիս մէջ՝ խեղճուկ տուներու, խանութներու, նեղ փողոցներու եւ կեդրոնը՝ Ս. Քառասուն Մանկանց տիրական եկեղեցիով, հարազատ պատկեր եւ օճախ մնացած է Պոլսի Համուտի Նոր Մարաշ թաղամասը, «Նոր»ը պահելով աւելի ածական քան թէ՛ երեւոյթ, յետ-եղեռնեան խոնարհ պայմաններու պաճուճապատանքին մէջ:

Նոր Մարաշ... Ինքնին քաղցրահունչ երկու սկզբնաբառերն էին ամէն մէկ կառուցի, այդ շրջանի սահմաններուն մէջ, եկեղեցի՛, դպրոց՛, սրահ՛, ակո՛ւմբ, հայրենակցական միութիւն, բարեսիրական հաստատութիւն, դարմանատուն կամ շուկայ: Փողոցներն անգամ անուն չունէին, այլ միայն՝ «Նոր Մարաշ» եւ շէնքին թիւը, իբրեւ հասցէ: Տեղացին յատուկ պարծանք եւ ուրախութիւն կը զգար այդ աղքատութեան մէջ, հայրենական Կիրիկիոյ փարթի՛մ ու դիւցազնային Մարաշի օդը շնչելու այս Նոր Մարաշի ա՛լ ապահով երկնքին տակ: Ընտանեկան միջոցառումը կը տիրէր ամէնուրեք, եկեղեցիէն ու դպրոցէն մինչեւ ակոմբ, խանութներէն մինչեւ Մեծ ու Փոքր երկու Բաղնիքները, «Արաքս» սինեմայէն մինչեւ «Գերմանիկ» սրահը, կոշկակարներու «Թախ-Թախ»էն մինչեւ թաղի թաղ կառքի վրայ վաճառորդներու «պատտիխ պէլէտի» (տեղական ընտիր ձմերուկ) մունետիկեան կանչը, մինչեւ՝ սառը շատոնց հալած եւ աչքերը փոսացած «թագա սէմէք»ը (թարմ ձուկ), մինչեւ տակաւին՝ Նահր գետին նեխած ջուրերուն ծննդաբերած խայտաբղէտ ու խայտառակ մթեղները:

Բնակչութեան մէկ մասը «հին Մարաշցի» էր, շատեր՝ իրարու ազգական, իսկ եթէ ոչ՝ անպայման ծանօթ կամ բարեկամ: Դուռ-դրաց-նութեան այժմու ինքնամփոփ վերաբերումը չկար, այլ կային առանց ժամադրութեան սուրճի եւ շաղակրատութեան փոխադարձ այցերը, պատուհաններէն ժայթքող քահանայներով, իբրեւ առօրեայ կեանքի թթիւմոր: Պատրաստուած ճաշեր կամ տօնական օրերու ճիտապուր, անուշապուր, գաթայ, կարկանդակ, ներկուած հաւկիթ, պնակպնակ, սունկ սունկ, խոհանոցի խոհանոց կը փոխանակուէին, սիրայօթարօքէն, ե՛ւս սերտացնելով յարաբերութիւններու բնականոն աստիճանը:

Պարզութեան մէկ ուրիշ երեսը պարագայականօրէն արմատացած թրքախօսութիւնն էր, հին սերունդին խօսակցական լեզուն, առանց սակայն հայութիւն վիրաւորելու եւ եղեռնի զոհերուն յիշատակը արատաւորելու դիտաւորութեան: Թրքերէնով անէճք ու հայհոյանք անդադար կը տեղար դարաւոր թշնամիին հասցէին, նոյն ատեն հաւատամքով ու գիտակցութեամբ դաւանելով հայու ոգին մատղաշ սերունդի ներկայացուցիչներուն մօտ, մինչեւ որ «թրքերէնով խօսողին հայերէն պատասխանէ» կարգախօսը եւ Մեծի Տանն Կիրիկիոյ Կաթողիկոսութեան ու ազգային կազմակերպութիւններու հաւաքական ջանքերը յաջողեցան վերջակէտ մը դնել անբաղձալի այդ կացութեան:

Միջանկեալ, ասիկա այն թուրքն է, որ անտեսելով, արհամարհելով միջազգային ամէն օրէնք կամ իրաւունք, այս օրերուն, Կիպրոսի բարբարոսային իր ներխուժումէն 45 տարի ետք, բռնագրաւուած յունական Ֆամակուստա ծովեզերեայ գեղեցիկ, բայց ամաչացած, որբացած քաղաքը կ'ուզէ անկուշտօրէն իւրացնել, վերաբանալ, վերաբանել՝ այս անգամ թուրքերով եւ վերակոչել... Մարաշ: Նոր Մարաշ, քիչին գալով կարծես յափշտակած մեր հին Մարաշը...

Նոր Մարաշի հարազատութիւնը բնորոշող երեւոյթ էր նաեւ յորջորջումներու շարքը: Կիւքիւր, Սանճաքը, Պոքսէր Արամ, Էմմը Օղլու, Պէրպէր Միսաք, Սայաճի Աւետիս... ամէն մէկը՝ հին Մարաշի մէկ բեկորը, վերածնած ընտանիքով նոր կեանք, նոր հայութիւն կերտելու ասպնջական երկրի մը գերկին մէջ:

Ապրիլ 24-ը, Վարդանանցը, Մայիս 28-ը կ'ոգեկոչէր նոյն շունչով, ուխտով ու ապագայի յոյսերով, փակելով խանութ, գրասենեակ, գործ, գործարան, դպրոց: Եկեղեցու գանձը լսե՞ց, ամէն զբաղում կը սառէր պահիկ մը, Աստուածահաճոյ իր խաչը հանելու համար: Հեռուէն քահանան տեսա՞ւ, չէր անտեսեր, քայլերը չէր փոխեր, այլ կը մօտենար եւ երկիւղածութեամբ ձեռքը կը պահէր «Օրհնեցէ՛ք, Տէր Հայր»ով մը: Պարզամիտ մարդիկ, հնամենի, թերեւս անուս, բայց շատ անգամ ուսեսալ մը աւելի քաղաքավար, համեստ, խոհեմ, իմաստուն, սրամիտ, լեզուանի՛, ինչ փոյթ թէ բնագրաբար ու նույնպէս՝ հայհոյանքի քանի մը պատառ սպրդէր այդ լեզուէն, նարտի սեղանին վրայ, չար բախտի մէկ պահուն: Նահապետականութիւն մը կար, բարի սովորութիւններու անձնատուր: Հարուստը հարուստ էր, աղքատը՝ աղքատ, բայց վարի խաղը ցոյցի կամ բողոքի չէր դիմեր վերի խաւին դէմ, դասակարգային այս տարբերութեան համար: Փառք կու տար Ամենակալին, որ արեւը ըմպելու երջանկութիւնը կը վայելէր անիծեալ թուրքին եւ թաղանէն շատ հեռու, ինչ գոյն ալ ցոյց տային ընկերային կեանքի ոլորտները:

Առտու կանուխ, արեւը դեռ չձագած շարժումը ծայր կու տար փողոցներուն մէջ: Փռապանը, կաթնավաճառը, նպարավաճառը, մսագործը աշխատանքի կը լծուէին վերանորոգ աշխուժութեամբ առ ի պատրաստութիւն հետզհետէ ներխուժող յաճախորդներու բանակին, մինչ պաշտօնեաներու եւ բանուորներու խումբը, կէսօրուան ուտելիքը ձեռքին կ'ողողէր դէպի հանրակառքի կայան, ժամ առաջ հասնելու աշխատատեղի, հայու իր քրտինքը գոհաբերելու ի խնդիր՝ աքսորական ճամբու ճիրաններէն

ճողպրած ընտանիքի մը բազմապիսի կարիքներու գոհացման: Անձնական ինքնաշարժը սովորական տեսարան մը չէր այդ նեղ ճամբաներու երկայնքին, եւ մարդկային կեանքն ալ կ'եռար աւելի մայթերու վրայ քան թէ՛ ասֆալթին:

Մեծ հայրս, Գասպար աղան, անուն մըն ալ իրը՝ «Տաշճը Գասպար», հակառակ յառաջացած տարիքին, ոտքը ոտքին վրայ՝ նարկիլիւով «վախըթ» (ժամանակ) անցընողը եւ հանգիստ որոնողը չէր: Ապրուստի հոգով սնանող հայու տարագիր մըն ալ ինք, միւսներէն առաջ կ'արթննար, կ'իջնէր մեր տան գետնայարկ «փաչա»յի իր ճաշարանը, փոքր կաթսաներու մէջ մեծ մօրս օգնութեամբ կը խաչէր միսը, կը համեմէր սխտորի, պղպեղի ու կիտրոնի հետ եւ տաք պնակի գոլորշիէն տարածուող ախորժաբեր բուրուճով սննդարար այս ուտելիքը կը հրամցնէր անոր սիրահարներուն, ձմրան մանաւանդ, դուրսի ցուրտին ու անձեռքին ա՛լ աւելի բազմապատկելով գայն զգալելու մարմաջը: Եթէ երբեք մաղձաճարպի (քոլեթերոլ) աստիճանն ալ վերելք արձանագրէր երակներէն ներս, ինչ փոյթ: Շատ առտուներ ինձի ալ կը կերցնէին այս «ճարպապուր»ը, դպրոց ուղղուելէն առաջ, պնդելով, որ ոսկորներուն «իլիկ»ն ալ (ծուծ) անպայման կ'լլեմ, որպէսզի «գորանամ» դասերէն առաջ:

Առտու մը, պատահեցաւ որ 5 լիբ. ոսկի թղթադրամ մը գտնեմ գետինը, սեղաններէն մէկուն տակ: Քիչ դրամ չէր այդ օրերուն: Ուրախութիւնս երկար չտեւեց սակայն:

- «Պա՛խ օղլում, պու փարա սէնին օլամագ, օնուն սահիպի վար, պանա՛ վեր պախալըմ, էֆֆէրիմ»:

- «Նայէ՛ տղաս, այս դրամը քուկդ չի կրնար ըլլալ, անոր տէրը կայ, ինձի տո՛ւր նայիմ, ապրի՛ս»:

Յնձութեանս վրայ քամուած այս քացախը սակայն բարոյական կարեւոր դաս մը տուած եղաւ ինձի, կանուխ տարիքն ծանօթանալու մարդկային խղճամիտ եւ արդար վերաբերումին: Քանի մը օր ետք դրամին տէրը գտնուեցաւ եւ 50 դրուշով վարձատրեց զիս: Մաքո՛ւր գործ:

Բարի եւ ուղղամիտ մարդ էր մեծ հայրս, հին սերունդի մարաշցիներէն, պապենական իր տան երազով օրօրուն: Օրուան յոգնութիւնը կը փարատէր, երբ զիս գտնէր իր գերկին մէջ:

Չափազանց կը յուզուէր «Մարտիկի Երգ»ը՝ «Թուչէի մտքով տուն»էն, գաւաթ մը երկու օղիի ազդեցութեան տակ: Ամէն անգամ

Շար.ը էջ 17

HEALTH INSURANCE
&
MEDICARE (age 65 and over)

Open Enrollment 2020
Starting Oct. 15, 2019

We will help you!

Consult for free with one of our Agents today!

(818) 500 9585

805 E. Broadway, Glendale, CA 91205
sbmaronian@gmail.com
CA INSURANCE LICENSE # 0C99815

MaronianInsurance.com

Since 1975, we have proudly served your health and life insurance needs.

Հայու Պատմութիւնը՝ Ըստ Հրայր Եփեմեանի

Շարունակուած էջ 13-էն

նախնիներից, որոնք տասը գոհ են տուել 1909-1915 թուականներին: Հրայր ձեռագրեց զրանք գրել է նախնիներից պահպանուած գրաւոր մասունքների հիման վրայ, ինչպիսին է մօրական տատի մօր՝ Մարիամ Գունտաքճեանի՝ 1909-ին գրուած նամակը, որտեղ նա վկայել է ամուսնու՝ վերապատուելի Յակոբ Գունտաքճեանի եւ զաւակների սպանութեան մասին: Եօթ գաւակի կորուստը տեսած այդ կինն ապրել է մինչեւ 1939 թուականը՝ ապաւինած հաւատին... Պահպանուել են նաեւ Հրայր ձեռագրեանի պապի՝ բժիշկ Աւետիս ձեռագրեանի օրագրութիւնները, առհասարակն՝ անցած դաժան ժամանակների, որոնք ոչ միայն ընտանեկան հուշեր են, այլ հայութեան Ողբերգութեան վկայութիւններ: Ի դէպ, հեղինակի վկայութեամբ, ձեռագրեանների՝ Այնթապի պապենական տունը կանգուն է մինչ օրս եւ վերածուել է խաղալիքների թանգարանի, որտեղ տանտէրերի սերունդների նախաձեռնութեամբ այսօր ցուցադրուած են նաեւ Հրայր ձեռագրեանի քրոջ՝ Ալիծ Աղպապեանի հեղինակած մանկական գրքերը...

Յուզիչ նորավէպի է նման եւ կարճամետրաժ շարժանկարի համար հիանալի նիւթ կարող են ծառայել արաբ բժիշկ Մուսթաֆա Չելեպիի կողմից հայերի փրկելու եւ ապա նաեւ՝ հայ աղջիկների կողմից բժշկի փրկուելու պատմութիւնը, բայց յատկապէս՝ «Վէրքը խորունկ է» գրութիւնը: Այն ներկայացնում է հեղինակի մեծ մօր՝ 14-ամեայ Ռոպերտ եղբոր նահատակութիւնը Ադանայի կոտորածի օրերին թուրք բարբարոսի կողմից: Ճակատագրի հեզմանքով մի քանի տարի անց այդ նոյն մարդասպան թուրքին, որ վիրաւորուել էր հրազէնով, վիրահատել է Ռոբերտի աւագ եղբայր վիրաբույժ Ֆիլիպը՝ գործողութեան ընթացքին ասելով. «Վէրքը խորունկ է»: Նրա աշխատակիցները մի պահ «կարծեցին, թէ տոբթ. Ֆիլիպ կը խօսի վէրքի ու անոր ֆիզիքական հետքերու խորունկութեան մասին: Բայց չուշացաւ տոբթ. Ֆիլիպի յտակացումը: «Վէրքը խորունկ է ոչ թէ հիւանդին, այլ իմ մէջ»: Օրեր անց արձակելով խնամեալին՝ բժիշկն ասել է. «Դէ՛հ հիմա գնա,

եթէ դուք սպաննել գիտէք, մենք ալ գիտենք բուժել» (էջ 214-215): Ահա մի դէպք, երբ իրար են գումարուել բժշկի մասնագիտական պատասխանատուութիւնը եւ հայի խղճմտանքը...

Հատորում տողանցում են բազմաթիւ այլ ուշագրաւ դէպքեր եւ դէպքեր եւս.

Հին եւ մօտ անցեալի գործիչներ՝ մանկավարժ Յովհաննէս Հինդլեան, հայ գաղթականների մեծապէս օժանդակած, «հայկական սիրտ» ունեցող էստոնացի միսիոներուհի Հեղվիգ Բիւլ, երգահան Բարսեղ Կանաչեան, ֆրանսաբնակ նկարիչ Արմենակ Միսիրեան, Միրիայի ֆուտբոլի թագաւորը հուշակուած Արտաւազ Մարութեան, ամերիկաբնակ լուսանկարիչ Հերի Գունտաքճեան, խոնարհ հայ ուսուցիչներ Վարդգէս Էսքիպաշեան, Սոնա Նաշեան,...

Ժամանակակիցների դիմանկարներ՝ Միրիայի Հոմա քաղաքի հայ համայնքի նահապետ Ասատուր Տէօլլէթեան, կիպրահայ երգահան Սեպուհ Աբգարեան, քուվեյթահայ մտաւորական Կիրակոս Գուլումճեան, ամերիկաբնակ բանասէր Յովսէփ Նալպանտեան, կիպրահայ նկարիչ Վարդան Թաշճեան, Գէորգ ձալոյեան, որը մէկ դար անց էլ հայոց Չուլումի հետքերն է փնտրում Միրիայի Խաֆայի շրջանում, էստոնաբնակ բաբուեցի Արտեոմ Դաւիդեան, հիմնականում խառնամուսնութիւնների ծնունդ, սակայն իրենց եկեղեցուն փարած եթովպահայեր եւ շատ ուրիշներ: Այս դիմաստրահում յատուկ տեղ են գրաւում հոգեւորականները՝ իրաքցի քրիստոնէական գործիչ, կէս հայ Ֆայեզ Ժըրժես, Դալասի հայ եկեղեցու սպասաւոր, կէս իտալացի Ղեւոնդ քահանայ Աճաճեան, Մերձբալթեան երկրների հայոց հոգեւոր հովիւ Խոսրով քահանայ Ստեփանեան...

Սփիւռքահայ կառուցներ, մշակութային դրսեւորումներ՝ լինի Հալեպի «Բարոն» հիւրանոցը, 1960-ականներին լիբանանահայ պատանիներին խանդավառած «Զօրակոչ» լիբանանեան ֆիլմը Պերճ Ֆալեանի դերակատարմամբ, Կիպրոսի «Սիփան» պարխումբը, Նուրիճա Մաթոսեանի շարժանկարը Հրանդ Տինքի մասին, կիպրահայ «Արձագանգ» պարբերականը, Կիւլպենեկեան

հիմնարկութիւնը եւ այլն: Չունենալով կուսակցական որեւէ պատկանելիութիւն՝ ձեռագրեանը հաւասարապէս բարձր է գնահատում Սփիւռքի երեք աւանդական կուսակցութիւնների խօսափողը հանդիսացած լիբանանահայ մամուլի երեք օրաթերթերի՝ «Զարթօնքի», «Արարատի» եւ «Ազդակի» դերակատարութիւնը...

Առհասարակ, անհնար է գրել հայ Սփիւռքի մասին եւ շրջանցել Յեղասպանութեան թեման, մանաւանդ որ հատորը կազմող յօդուածները գրուել են Մեծ եղեռնի 100-ամեակի սէմին եւ նրանից յետոյ: «Եւ իւրաքանչիւր անգամ, որ կ'այցելեմ հայկական սփիւռք մը եւ կը հանդիպիմ հայուն եւ իր կեանքին մէջ տարած իր բազմատեսակ պայքարներուն, կ'ապրիմ դարձեալ Յեղասպանութեան ահաւորութիւնը», - գրում է ձեռագրեանը (էջ 523): Առկայ են երկու ուշագրաւ հանդիպումներ թուրքերի հետ. քրիստոնէութիւն ընդունած աղանացի Քամիլի, որը Քեյփթաունում (Հարավ-Աֆրիկեան Հանրապետութիւն) հանդիպելով հայ ձեռագրեանին՝ արտասուած թոր աչքերով ներողութիւն է խնդրել իր նախնիների գործած մեծ ոճիրի համար: Նոյնը կատարել է եւ մէկ այլ քրիստոնէայ թրքուհի՝ Այշան: Ակամայ հարց է առաջանում, թէ արդեօք հաւատափոխ լինե՞լն է նպաստել, որ այս թուրքերը կարողանան սթափ գնահատական տալ իրենց անցեալին... Հատորի իւրաքանչիւր էջում առկայ է նաեւ Սփիւռքի մշտագոյ հայապահպանութեան գաղափարը, որի վերաբերեալ հեղինակը կատարում է ուշագրաւ ընդհանրացումներ. «Հայուն հողը կը պատրաստուի մարդակերտումի եւ հայակերտումի անհրաժեշտ գրականներով: Իսկ հայուն հողին կազմաւորումը կը կայանայ ազգակերտման իրականութեան մէջ: Եթէ ազգակերտումի հրամայականը հայրենի մակարդակի վրայ պիտի նշանակէր Հայաստանի հզօրացումն ու անոր պետականութեան եւ ընկերա-տնտեսական վարչաձեւի կազմաւորումը, ապա սփիւռքի մակարդակի վրայ՝ հայապահպանման մեծ, ամբողջական եւ ընդհանրական առաքելութեան կառչիլն ու անոր ի խնդիր ամէն ինչ ընելը» (էջ 98): Եւ կամ՝ «Հայուն համահայկական ամէնէն

մեծ մարտահրաւէրներէն մէկը գգաստութիւնն է, հոն, ուր ձեռքէ ելած կամ ձեռքէ ելլելու վրայ է իրավիճակը ո՛չ միայն կը քննադատուի, այլ կը փոխուի եւ կը փոխարինուի նորով» (էջ 156), եւ այլն:

Հատորի էջերից սփիւռքեան բազում իրողութիւնների ու դերակատարների հետ մէկտեղ յառնում է նաեւ հեղինակի նկարագիրը՝ որպէս քրիստոնէական արժէքներով, իր ազգի ու հայրենի երկրի ուրախութիւններով ու հոգսերով ապրող հայրողի: ձեռագրեանը հեռու է մերօրեայ Հայաստանը վարդազոյն ակնոցով դիտելուց. 2012-ին գրած մի յօդուածում նա իրաւամբ նկատել է. «Թէեւ հպարտ ենք անկախացած հայրենիքով եւ անոր պետականութեամբ, բայց նաեւ մտահոգ ենք անոր՝ մէկը միւսի ետեւէն գիրար հրմշտկող ծուծ ու մնացուն կերպով ծուծ իրավիճակներով: Սփիւռքեան համահայկական ընդհանուր իրավիճակին մէջ եւս կան նմանօրինակ, տարբեր տարողութեամբ, բայց ծուծ կամ ծուծ իրավիճակներ» (էջ 98): Եւ իր ողջ գործունէութեամբ Հրայր ձեռագրեանը ձգտում է իր լուծման ներդնել այդ ծուծ կամ ծուծ իրավիճակները դուրս-իսկ շտկելու գործում...

Գոկտոր ձեռագրեանի լեզուն գրական վճիտ արեւմտահայերէնն է, յաճախ՝ աստուածաշնչեան մէջբերումներով, ոճը երբեմն վերամբարձ է, հուետորական. չմոռանանք, որ հատորի հեղինակը քարոզիչ է...

«Սփիւռքահայ կեանքեր ինչպէս որ տեսայ» հատորը սփիւռքահայ հրապարակախօսութեան հերթական արժէքաւոր էջերից է ու նաեւ կարեւոր մի ներդրում հայ սփիւռքագիտութեան ասպարէզում:

Անտարակոյս, Հրայր ձեռագրեանը շարունակելու է իր դեզերումներն աշխարհով մէկ եւ իր հանդիպումներն ու մտորումները ցույցնելու է սփիւռքահայ մամուլի էջերում: Արագ փոփոխուող հայաշխարհում, լինի Հայաստանում թէ սփիւռքում, առկայ են նորանոր այլ միտումներ եւ զարգացումներ, ուստի եւ սպասելի է, որ դրանք կարտացոլուեն դոկտոր Հրայր ձեռագրեան յօդուածների յաջորդ ժողովածուում...

INNOVATIVE

Designs Manufacturing, Inc.

idmifurnishings.com

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Հայաստանը Ջրկուեց Եւրո-2020-ի Եզրափակիչ Փուլ Անցնելու Հնարաւորութիւնից

Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային հաւաքականը գործնականում գրկուեց Եւրո-2020-ի եզրափակիչ փուլ անցնելու հնարաւորութիւնից՝ ընտրական մրցաշարի 8-րդ տուրում Հոկտեմբեր 15-ին 0:3 հաշուով պարտուելով Ֆինլանդիայի ընտրանուն:

Այս յաղթանակից յետոյ ընտրական խմբում երկրորդ հորիզոնականը զբաղեցնող Ֆինլանդիան ունի 15, առաջիմ երրորդ տեղում գտնուող Հայաստանը՝ 10 միաւոր:

Ինչպէս եւ նախորդ՝ Լիխտենշտայնի հետ խաղին, այս հանդիպմանը եւս չէր մասնակցում Հայաստանի թիմի առաջատար Հենրիխ Մխիթարեանը՝ վնասուած քի պատճառով:

Հայաստանին Չյաջողուեց Յաղթել Ետնապահ Լիխտենշտայնին

Ֆուտպոլի Եւրոպայի 2020 թուականի առաջնութեան ընտրական մրցաշարի 7-րդ տուրում Հայաստանի հաւաքականը վաղուցում ոչ-ոքի խաղաց Լիխտենշտայնի ընտրանու հետ:

Մեր ընտրանին բաւականին ակտիւ սկսեց հանդիպումը եւ արագ բացեց հաշիւը: Հանդիպման 19-րդ րոպէին Տիգրան Բարսեղեանը հեռահար հարուածով գրաւեց դարպասը: Աւտո, Հայաստանի հաւաքականը յետագայում թուլացրեց գրոհները թափել եւ չկարողացաւ ամրապնդել առաւելութիւնը:

Երկրորդ խաղակէսն արդէն ակտիւ սկսեցին գործել տանտէրերը, որոնք թէեւ շարունակում էին մեծ ուժերով պաշտպանուել, սակայն արդէն աւելի յաճախ էին դիմում հակագրոհներին: Դրանցից մէկը 72-րդ րոպէին աւարտուեց կոլով, երբ մեր դարպասապահ Արամ Հայրապետեանն անյաջող հետ մղեց Սալանովիչի հարուածը եւ վրայ հասած Եանիկ Ֆրիկը հաւասարեցրեց հաշիւը: Մնացած ժամանակում խաղն կրկին անցաւ մեր թիմի առաւելութեամբ, սակայն կոլ խփել այդպէս էլ չյաջողուեց:

Այդպիսով, Հայաստանի հաւաքականն անսպասելի ոչ-ոքի՝ 1:1 խաղաց իմբի ետնապահի հետ եւ կարեւոր միաւորներ կորցրեց ուղեզրի համար պայքարում:

Եւրո-2020. Անգլիան Կրեց Առաջին Պարտութիւնը, իսկ Կազմակերպիչ Երկիրը Դուրս Մնաց Ընտրական Փուլից

Ֆուտպոլի Եւրոպայի 2020 թվականի առաջնութեան ընտրական մրցաշարում կայացան հերթական հանդիպումները:

Ա իմբի ընդգծուած առաջատար Անգլիայի հաւաքականն արտագնայ խաղում անսպասելի գիջեց Չեխիայի ընտրանուն՝ 1:2: Այդ յաղթանակը չեխերին հնարաւորութիւն տուեց հաւասարուել հենց անգլիացիներին: Երկու թիմերն այժմ ունեն 12-ական միաւոր: Նրանց յաջորդող Կոսովոն 8 միաւոր ունի, սակայն մէկ խաղ քիչ է անցկացրել:

Ե իմբի աղիւսակը գլխաւորող Ուքրաինայի հաւաքականն իր յարկի տակ 2:0 հաշուով յաղթեց Լատվիային եւ էլ աւելի ամրապնդեց իր դիրքերը: Եզրափակիչ փուլ մտնելու համար ուկրաինացիներին հարկաւոր է մնացած երկու խաղերում վաստակել ընդամենը մէկ միաւոր: Երկրորդ տեղում գտնուող Պորտուգալիան իր յարկի տակ վստահ յաղթեց Լիւքսեմբուրգին՝ 3:0: Պորտուգալացիներին Եւրո-2020-ից դեռեւս բաժանում է 6 միաւոր:

Ի իմբի երկու առաջատարները՝ Ֆրանսայի եւ Թուրքիայի հաւաքականները, ընթացիկ 7-րդ տուրում միեւնոյն 1:0 հաշուով յաղթեցին համապատասխանաբար Իսլանդիայի եւ Ալբանիայի ընտրանիներին: Երկու թիմերն էլ վաստակել են 18-ական միաւոր եւ այժմ վեց միաւորով են առաջ Իսլանդիայից:

Անաստասիա Գալուստեանը Յուշամրցաշարում Ջբաղեցրել է 6-րդ տեղը

Հայաստանի գեղասահորդուհի Անաստասիա Գալուստեանը Ղազախստանի Ալմաթի քաղաքում կայացած Դենիս Տենի յուշամրցաշարում 16 մասնակիցների մէջ զբաղեցրել է 6-րդ տեղը:

Ազատ ծրագրում նա հաւաքել է 100.19 միաւոր: Նշենք, որ կարճ ծրագրից յետոյ մեր մարզուհին 9-րդ տեղում էր:

Սա 20-ամեա գեղասահորդուհու առաջին մեկնարկն էր նոր մրցաշրջանում:

Քենիացի Կոսգեյը Բարելաւեց Մարաթոնեան Վազքի Կանանց Համաշխարհային Նուաճումը

Քենիացի Բրիջիդ Կոսգեյը նուաճեց Չիկագոյի մարաթոնեան վազքի կանանց յաղթողի կոչումը՝ բարելաւելով համաշխարհային նուաճումը, որն այժմ 2 ժամ 14 րոպէ 4 վայրկեան է: Նախորդ ուկորդը պատկանում էր բրիտանացի Փոլա Ռեդկլիֆին, որը 2003թ. Լոնտոնի մարաթոնեան վազքում յաղթել էր 2 ժամ 15 րոպէ 25 վայրկեան արդիւնքով:

Այս տարի 25-ամեայ Կոսգեյը Լոնտոնի մարաթոնում յաղթել էր 2 ժամ 18 րոպէ 20 վայրկեան արդիւնքով՝ դառնալով այդ մրցման ամենաերիտասարդ յաղթողը պատմութեան մէջ:

Կոսգեյը Չիկագոյի մարաթոնում յաղթել էր նաեւ անցած տարի:

«Բարսելոնան» 10 Տարուայ Պայմանագիր Կ'առաջարկի Մեսիին

Սպանիայի ախոյեան «Բարսելոնայի» ղեկավարութիւնը առաջիկայում կը վերսկսի նոր պայմանագրի շուրջ բանակցութիւնները արգենտինացի յարձակուող Լիոնել Մեսիի հետ, հաղորդում է Cadena SER-ը:

«Բարսելոնան» Մեսիին կ'առաջարկի 10 տարուայ պայմանագիր՝ նախատեսուած մինչեւ 2030 թուականը: Պայմանագիրը հնարաւորութիւն կը տայ Մեսիին «Բարսելոնայում» աշխատանքի անցնել նաեւ ֆուտպոլիստի կարիերան աւարտելուց յետոյ:

Նշենք, որ Մեսին այժմ հանդիսանում է աշխարհի ամենաբարձր վարձատրուող ֆուտպոլիստը՝ տարեկան 50 միլիոն եւրո աշխատավարձով: 32-ամեայ յարձակուողի պայմանագիրը կատարնական ակումբի հետ նախատեսուած է մինչեւ 2021 թուականի Յունիս:

Նշենք, որ Եւրո-2020-ի եզրափակիչ մրցաշարի կազմակերպիչ 12 երկրներին մէկն արդէն դուրս է մնացել ընտրական փուլից: Դա Ատրպէյճանն է, որի հաւաքականն իր իմբում այլեւս շնս չունի զբաղեցնելու անգամ անցումային 2-րդ տեղը: